

¡ACÍ NO PAGA NI DÉU!

DARIO FO

ACTE PRIMER

ESCENA PRIMERA (a)

Entra ANTÒNIA, seguida per MARGA. Vénen carregades amb unes bosses plenes de menjar que deixen damunt la taula

ANTÒNIA. ¡Ai Margarida, filla, gràcies per ajudar-me!

MARGA. A mi, m'agradaria saber d'on has tret els diners per a comprar tant de menjar. Ahir et queixaves que no et quedava ni un duro

ANTÒNIA. Ja t'ho he dit. M'ha tocat tot en el «carro-cupó». I en el detergent m'he trobat una moneda d'or.

MARGA. ¿Sí, sí? ¿Una moneda d'or...?

ANTÒNIA. ¿No t'ho creus?

MARGA. No, me'n vaig. Adéu.

ANTÒNIA. Ai, no. Espera, que et contaré la veritat. Tanca la porta, ¡tanca!

ACTE PRIMER

ESCENA PRIMERA (b)

MARGA. (*Tanca.*) ¡Vinga, conta-m'ho!

ANTÒNIA. Mira, resulta que he anat al supermercat i me l'he trobat ple de dones que protestaven per l'augment dels preus. I el director, per calmar-les: «que jo no puc fer res; és la direcció qui estableix els preus i ha decidit apujar-los...». «¿Amb el permís de qui?», li preguntaven «Amb el permís de ningú. Perquè és legal: lliure comerç, lliure competència». «¿Lliure competència? ¿Amb qui? ¿Amb nosaltres? ¿I haurem d'aguantar-nos sempre? La bossa o la vida, ¿no?» «¡Bandiders! ¡Desvergonyits!», vaig cridar jo i, de seguida, em vaig amagar.

MARGA. Ben fet.

ANTÒNIA. En això, una dona va i diu: «¡Ja n'hi ha prou! Des d'ara, els preus els fixarem nosaltres: pagarem el mateix preu que l'any passat. I si algú es posa farruc, comprarem debades. ¿Està clar? ¡No cal parlar-ne més!» Si hagueres vist el director... Es va fer blanc com la neu. «¡Esteu boges! ¡Cridaré la policia!» I se'n va anar com una fletxa, cap a la caixa, a telefonar... Però el telèfon no funcionava; algú havia tallat el fil. «¡Per favor, per favor! Facen el favor de deixar-me passar, he d'anar al meu despatx». Però no podia passar perquè totes les dones l'havíem rodejat. I, clar, començà a empentar la gent i una dona va fer el paperot: que li havia fet mal i es va deixar caure a terra, tan llarga com era.

MARGA. ¡Quin numeret!

ANTÒNIA. ¡Quina artistassa! «¡Covard!», va cridar una xica que em passava dos pams, mentre l'apuntava amb el dit, com si fóra una metrallera. «¡Covard!

Has agredit aquesta pobra dona, que podria estar embarassada. Si arriba a perdre el xiquet, sabràs qui som nosaltres. Et tancarem a la presó ¡Assassí!» I, després, començarem totes juntes: «¡In-fan-ti-ci-da, in-fan-ti-ci-da!»

MARGA. ¿I com va acabat tot?

ANTÒNIA. Per fi, el director, mort de por, ens deixà pagar com volguérem. La veritat és que alguna se'n va passar una miqueta i s'emportà coses de fiat sense deixar el nom. «¡Que no, que no em fie de vosté, que no li dic on visc, que vosté és capaç de denunciar-me! Confie en els clients, senyor director. La confiança és l'ànima del comerç. ¿No ho diuen vostés sempre? ¡Hala, adéu, i que li faça bon profit la confiança!» «¡Que ve la poli!», va cridar algú. No era veritat, però eixírem totes corrents: les unes tirant les bosses per terra, les altres plorant... «¡Calma, calma!», començaren a cridar uns obrers que venien d'una fàbrica. «¿Què és això de tenir tanta por de la policia? Esteu en el vostre dret de pagar un preu just. Açò és com una vaga, però millor, perquè en les vagues sempre perdem el jornal i ací l'únic que perd és el patró... Encara més: no hauríeu de pagar res. Per tots els diners que ens han furtat en tots els anys que comprem ací». En sentir aquells homes, jo m'ho vaig pensar millor i vaig tornar a comprar-ho tot. «¡No podem pagar, no pagarem!», i vaig cridar: «Xiquetes, ¡que pague qui puga!» i, de seguida, una altra: «¡Ací no paga ni Déu!» i, després, totes juntes: «¡No paguem, no paguem!» Allò era la revolució. En això, arribà la policia de veritat, però ningú no va fugir corrents. Ens tremolaven les cames, però ens quedàrem quietes, i quan ens van veure tan ben plantades, amb cara d'honrades, amb les bosses plenes i armant gresca, els policies no entenien res. «Per fi, heu arribat. Entreu i emporteu-vos-en aquests especuladors», va cridar algú,

mentre anàvem cap a l'autobús, protegides per un cordó que havien format els obrers

MARGA. ¡Quina meravella!

ANTÒNIA. ¡Ja ho crec que sí! Ha sigut molt bonic, perquè estàvem tots junts, dones i homes, fent una cosa justa i molt valenta contra els patrons. ¡Quin toc que els hem pegat! Imagina que, en alguns supermercats, ja han abaixat els preus.

ACTE PRIMER

ESCENA PRIMERA (c)

MARGA. Heu fet molt bé, però ¿què penses contar al teu home? ¿La història del carro-cupó?

ANTÒNIA. No se la creurà, ¿veritat?

MARGA. Crec que no.

ANTÒNIA. Sí, és una miqueta forta. ¡Ai, no sé! Com és un home tan legalista. ¡Quin numeret em muntaria! I, per acabar-ho d'adobar, avui m'he gastat els pocs diners que em quedaven i demà no podré pagar ni el gas ni la llum. Del lloguer de la casa, ja ni me'n preocupe... ¡En dec quatre mesos!

MARGA. Jo ja fa cinc mesos que no el pague i, damunt, encara no he anat a comprar, com tu...

ANTÒNIA. ¿Saps què et dic? Que tot açò s'ha d'acabar. I tu, fes-me el favor d'emportar-te una miqueta de menjar.

MARGA. No, gràcies, no en vull I, a més, ja t'he dit que no tinc diners.

ANTÒNIA. Vinga, no sigues poca-solta. ¡Si és regalat! Va, emporta-te'n.

MARGA. ¿I què li conte, a Lluís?: «És menjar mig furtat, ¿saps?» ¡Em mata!

ANTÒNIA. El meu no em mata perquè ho prohibeix la llei, però ja estic farta de les seues històries: que si el bon nom de la família per terra, que si «abans morir-se de fam, que anar contra la llei. Jo ho he pagat sempre tot... Pobrets però honradets... Vull portar la cara ben alta». I vinga de martiritzar-me.

ACTE PRIMER

ESCENA PRIMERA (d)

ANTÒNIA Però, ¿què és açò?: «Carn preparada per a gossos i gats» ¡Fixa-t'hi! (*Li'n passa una llanda*)

MARGA (*Llig*) «Aliment complet, equilibrat i natural per a gossos exigents» ¿Per què l'has agafat?

ANTÒNIA No ho sé. Segur que, amb el cacau que hi havia, he agafat la primera cosa que m'ha caigut a les mans. ¡Ai, mira açò!: «Gra selecte per a canaris». Encara com no ho he pagat, perquè si no, m'entrava un mal... ¿I açò?: «Caps de conill congelats».

MARGA. ¿Què dius?

ANTÒNIA Mira, ací ho diu: «Deu caps, per a completar l'alimentació dels seus cadells». Dues-centes pessetes.

MARGA. ¿No voldràs que m'emporte això?

ANTÒNIA No, si, a mi, els caps de conill m'encanten; són una cosa molt delicada. És que tu no ho entens. Vinga, emporta't açò que és més corrent: oli, arròs... Com el teu home treballa de nit, et sobra temps d'amagar-ho tot.

MARGA. ¿I si a la policia, li pega per buscar casa per casa?

ANTÒNIA. No digues barbaritats, Marga. Si hi era tot el barri comprant... Ací, com a mínim, hi ha mil famílies. Si es posen a buscar per totes les cases, arribarà Nadal i encara estaran buscant (*Mira per la finestra.*) ¡Refotre! El meu home... Vinga, agafa tot açò, amaga-t'ho i vés-te'n. No, no m'ajudes, ja m'apanyaré jo. Tu espavila't i amaga't tot això. (*MARGARIDA amaga ràpidament els paquets entre els plecs de l'abric, mentre ANTÒNIA guarda les altres coses sota el llit. Només deixa a la vista el menjar per als animals.*) ¡Vés-te'n, vés-te'n! (*Entra JOAN, que es creua amb MARGARIDA a la porta.*)

ACTE PRIMER

ESCENA PRIMERA (e)

MARGA. Hola, Joan.

JOAN. ¡Hola, Marga! ¿Com va això?

MARGA. Bé, gràcies. Adéu, Antònia, ja ens veurem.

ANTÒNIA Sí, sí. Records al Lluís. (*JOAN, perplex, observa com se'n va MARGA. ANTÒNIA agafa la bossa del menjar dels canaris i la deixa a l'aparador.*)

ACTE PRIMER

ESCENA SEGONA (a)

ANTÒNIA. Però, Joan, ¿què hi fas, plantat com un estaquiro? Ja era hora que tornares. ¿Es pot saber on estaves? (*Para taula per sopar.*)

JOAN. ¿Què li passa, a Marga?

ANTÒNIA. ¿Què li passa, de què?

JOAN. La trobe molt inflada per davant... Té una panxa enorme.

ANTÒNIA. ¿I què? ¿És la primera volta que veus una dona casada amb panxa?

JOAN. ¿Vols dir que està embarassada?

ANTÒNIA. ¿I què vols que li passe? Si una ho fa...

JOAN. Però, ¿quant de temps fa? La vaig veure diumenge passat i no em va paréixer...

ANTÒNIA. ¿Què saps tu de dones? Al cap i a la fi, ja ha passat una setmana i, aquestes coses, ja se sap.

JOAN. Escolta, que jo no estic fava. I, a més, el seu home no m'ha dit res.

ANTÒNIA. Algunes coses no abelleix contar-les a la gent.

JOAN. ¿Què dius? ¿No li abelleix dir que la seua dona està embarassada? ¿És que, ara, tenir un fill és una vergonya?

ANTÒNIA. ¿Com t'ho ha de contar, si és possible que encara no ho sàpia?

JOAN. ¿Com que encara no ho sap?

ANTÒNIA. Com t'ho dic. Està clar que ella no li ho ha volgut dir.

JOAN. ¿Per què?

ANTÒNIA. Lluís sempre diu que encara és prompte, que amb això de la crisi, si es queda embarassada la despatxaran del treball... Per això li feia prendre la píndola.

JOAN. I si li feia prendre la píndola, ¿com és que s'ha quedat embarassada?

ANTÒNIA. És possible que no li haja fet efecte. A voltes passa.

JOAN. I si passa, ¿per què li ho amaga, a l'home? ¿Ella quina culpa té?

ANTÒNIA. Segurament la píndola no li ha fet efecte perquè no se la prenia. I si una dona no es pren la píndola, és ben fàcil que no li faça efecte.

JOAN. Però, ¿què dius?

ANTÒNIA. Ai, Marga és molt catòlica, ¿saps? I com el papa ha dit que prendre la píndola és pecat mortal...

JOAN. ¿No estàs bé del cap? La píndola no li fa efecte perquè no se la pren; el papa, pel mig; ella, amb una panxa de nou mesos, i l'home, en la figuera.

ANTÒNIA. ¿Com ho havia de descobrir si ella s'embenava? No volia dir-t'ho, però ja t'ho he dit.

JOAN. Però, ¿com que ella s'embenava?

ANTÒNIA. Sí. S'ajustava ben fort, amb moltes benes, per no cridar l'atenció. I, precisament avui, li he dit: «Tu estàs boja, Marga. ¿És que vols perdre el xiquet? L'asfixiaràs. Desembena't de seguida. ¿Quina importància té el treball? El xiquet és el xiquet». ¿He fet bé?

JOAN. Molt bé. Sí, molt bé, Antònia.

ANTÒNIA. De manera que ella s'ha desembenat i, ¡hala!, la panxa a l'aire. I jo que li he dit: «Mira, Marga, si el teu home es posa molt pesat, dis-li que vinga a casa, que el meu Joan li dirà quatre veritats ben dites». ¿He fet bé?

JOAN. Clar que sí.

ANTÒNIA. ¿De veritat?

JOAN. Que sí, Antònia. Que sí, dona.

ANTÒNIA. ¡Ai, fill! ¿Et passa alguna cosa amb mi? ¿Què t'he fet jo?

JOAN. No em passa res amb tu. És per la fàbrica.

ANTÒNIA. ¿Què ha passat?

ACTE PRIMER

ESCENA SEGONA (b)

JOAN. Que al migdia, quan hem baixat a dinar, quatre o cinc provocadors han començat a armar gresca amb el menjar... Que si era una merda, que si era una porqueria...

ANTÒNIA. I segur que estava boníssim, ¿veritat?

JOAN. Clar que no. ¡Feia fàstic! Però no calia que es posaren tots d'aquella forma.

ANTÒNIA. ¿Com que tots?, si has dit que n'eren quatre o cinc.

JOAN. Al principi..., però després n'han vingut uns altres, han dinat i se n'han anat sense pagar.

ANTÒNIA. ¿Ells també...?

JOAN. ¡Com que ells també?

ANTÒNIA. Vull dir que no eren només aquells quatre o cinc, que els altres també...

JOAN. Sí. Inclús els del comitè d'empresa, que haurien de donar exemple i no unir-se als extremistes...

ANTÒNIA. ¡Només caldria...!

JOAN. I encara hi ha més... Resulta que, quan tornava cap a casa, he passat per un supermercat i he vist que eixien un fum de dones, carregades amb bosses i cridant ¡Se n'havien emportat les coses sense pagar el preu que pertocava! ¿Què et pareix?

ANTÒNIA. ¡Quina barbaritat! ¿Elles també?

JOAN. ¡Com que elles també?

ANTÒNIA. Vull dir que han fet com els extremistes de la fàbrica.

JOAN. Sí. Elles també. I diuen que han arribat a maltractar l'encarregat.

ANTÒNIA. ¿Quin encarregat? ¿El del súper o el del menjador?

JOAN. Els dos.

ANTÒNIA. ¡Quin horror! No m'ho puc creure.

JOAN. Ni jo. Això és fer el joc als patrons. Clar: després ens acusen de furta i ens diuen lladres.

ANTÒNIA. Però, això, ¿què té a veure amb els obrers? Eren les dones, les que se'n emportaven el menjar, ¿no?

JOAN. Sí, però després, a casa, els seus homes fan com si res i segur que alguns encara els diran que han fet molt bé, en comptes de tirar-los els pots al cap i perseguir-les a bossades per tota la casa. Perquè, t'avisés, si arribe a sospitar que has furtat alguna cosa del supermercat, o que simplement que has pagat menys, encara que només siga una llanda d'anxoves, jo, jo...

ANTÒNIA. Tu me la fas engolir, amb claueta i tot. Ja ho sé.

JOAN. Pitjor encara: me'n vaig de casa. Faig la maleta i no em tornes a veure. No. Millor: primer, et mate i, després, demane el divorci.

ANTÒNIA. ¡Ah! Per això vols la democràcia, ¿no? Pel divorci. Per mi, ja te'n pots anar, i sense divorci. Però, ¿com pots pensar que jo...? Mira, jo, abans de dur a casa menjar sense pagar el preu estipulat per la llei... ¡et deixe morir de fam! ¿Està clar?

JOAN. Molt bé. Això vull jo.

ACTE PRIMER

ESCENA SEGONA (c)

JOAN. Parlant de menjar... ¿Què hi ha per a sopar? Amb tot l'embolic de la fàbrica, avui quasi no he menjat res. ¿Què sopem?

ANTÒNIA. ¡Açò! (*Deixa, amb força, sobre la taula, dues llaunes de menjar per a animals.*)

JOAN. ¿Què és?

ANTÒNIA. ¿Que no saps llegir?: «Carn selecta per a gossos exigents».

JOAN. ¡Com?

ANTÒNIA. És boníssima.

JOAN. Segur que és boníssima... ¡per als gossos!

ANTÒNIA. No hi havia una altra cosa. I, a més, és barata, molt nutritiva i enriquida amb proteïnes. És un aliment per a *gourmets*. Mira, ací ho posa.

JOAN. Menja-te-la tu, si tant t'agrada. Jo més m'estime un got de llet sense sucre.

ANTÒNIA. Sense sucre i sense llet, perquè no n'hi ha.

JOAN. ¿Com que no n'hi ha?

ANTÒNIA. ¿Que no ho saps? Aquest matí, en arribar el camió de la llet, s'ha escampat la veu que l'havien tornada a apujar. En això, uns extremistes han pujat al camió i han repartit la llet a deu pessetes el litre. ¿Volies tu que jo baixara a comprar llet mig furtada? ¿Ho hauries fet tu? ¿Te l'hauries beguda?

JOAN. Clar que no. Molt bé. No beurem llet. ¿No hi ha res més?

ANTÒNIA. Puc fer-te una sopeta.

JOAN. ¿De què?

ANTÒNIA. De llavors selectes per a canaris.

JOAN. ¡De llavors per a canaris?

ANTÒNIA. Són bones per a la diabetis.

JOAN. Però si jo no sóc diabètic.

ANTÒNIA. ¿I quina culpa tinc jo que no sigues encara diabètic? L'arròs és molt més car i ja no en quedava. Només hi havia arròs de gra gros, del que a tu no t'agrada... Per això he comprat les llavors selectes, que costen la meitat que l'arròs de gra gros.

JOAN. Escolta, ja n'hi ha prou. Primer, em tractes com a un gos i, ara, com a un canari.

ANTÒNIA. Però si està molt bo, ignorant. Empar, la d'ací davant, diu que en fa cada dia una sopa a l'home i que li ix boníssima. El secret està en el sabor, ignorant. Per això he comprat caps de conill. La sopa de llavors es fa amb caps de conill congelats. ¡Si és que no saps res!

JOAN. Sí, sí. Està tot més clar que l'aigua. Au, me'n vaig.

ANTÒNIA. ¿On vas?

JOAN. ¿On he d'anar? A qualsevol bar.

ANTÒNIA. ¿Amb quins diners?

JOAN. ¡Ah, clar! Dóna'm diners.

ANTÒNIA. ¿Quins diners?

JOAN. No crec que te'ls hages gastats tots ja...

ANTÒNIA. No, però, ¿t'has oblidat que demà hem de pagar la llum, el gas i el lloguer? ¿O vols que ens tiren de casa i ens tallen la llum i el gas?

JOAN. No, no. Això no.

ANTÒNIA. De manera que res de bars. Però, tranquil, que ara mateix ho arregle. (*Es posa l'abric.*)

JOAN. ¿On vas?

ANTÒNIA. A casa Marga que, precisament, ha anat avui al mercat. Li empraré alguna cosa. Tu, tranquil, que no tarde gens. Mentrestant, llig el periòdic o mira la tele, que ja eixirà algun ministre parlant de la crisi i dirà allò que ens hem d'ajudar tots, els rics i els pobres, que ens hem d'ajustar els cinturons i tenir paciència, comprensió i confiança en el govern i en

la televisió. Tu tin confiança, que jo torne de seguida.

JOAN. Però sense caps de conill.

ANTÒNIA. Tranquil. Procuraré portar-te les potetes.

ACTE PRIMER

ESCENA TERCERA

JOAN Molt graciosa, amb la fam que tinc (*Agafa la llanda*) «Un menjar exquisit per al seu millor amic». Ho tastaré. ¿Com s'obrirà? Segur que se li ha oblidat la claueta, com sempre ¡Ah, no! És de rosca. Per a gossos exigents els fan de rosca. (*Obri la llanda*) Ja està No fa mala olor. Fa una oloreta de melmelada de móres amb un poquet de vinagre; sí, sí, com si foren ronyons al xerés. ¡Hum! I està adobat amb oli de bacallà. ¡Està bo! ¿I si li posara unes gotetes de llima? Per si de cas, per la radioactivitat. (*Se sent la sirena de la policia, crits i ordres militars*) ¡Quin escàndol! ¿Què és això? (*Mira per la finestra i fa senyals a algú de la casa del davant*) ¡Pep! ¡Eh, Pep! ¿Què passa? Sí, sí, ja ho veig. La policia. ¿Què volen? ¡Xe quina barbaritat! ¡Quantes furgonetes! ¿Com? ¿Què dius del supermercat? ¿Ací també, en el del barri? ¿Quan? ¿Avui? Però... ¿qui? ¿Totes? ¿Com que totes? ¿Mil dones? ¡Vinga, home, no exageres! No, la meua segur que no. Ella és incapaç de fer això. Si ho saberes. Primer, em posa caps de conill per sopar. Sí, congelats. I, a més, avui no ha eixit de casa perquè ha hagut de desembenar una amiga. Sí, perquè el seu home no vol que es quede embarassada. Però ella ha fet cas al papa i la píndola no li ha fet efecte. ¡Clar! En una setmana s'ha inflat moltíssim. ¡No t'ho pots imaginar! ¿Què dius? ¿Que no entens res? Però si està claríssim... (*Mira al carrer Tornen a sentir-se les ordres i els crits de la gent*) Escolta, això és un autèntic assalt. ¿Vols dir que són capaços d'anar casa per casa? ¡Si arriben a entrar ací, veuran! Açò és una vertadera provocació. No sé què s'han pensat (*Toquen a la porta*)

ACTE PRIMER

ESCENA QUARTA (a)

Toquen a la porta

JOAN. ¿Qui és?

VEU. ¡La policia!

JOAN. ¿La policia? ¿I què vol?

POLICIA. Inspecció en totes les cases. (*Obri.*) Ací està l'ordre.

JOAN. ¿I què busquen?

POLICIA. (*Entra.*) Escolte, no es faça el desmenjat. Busquem les coses que han furtat aquest matí al supermercat del barri.

JOAN. ¿I vénen a buscar-les a ma casa? ¡Això és acusar-me de lladre!

POLICIA. ¡I a mi, què em conta? Jo no tinc la culpa. Només sóc un manat i em limite a complir les ordres.

JOAN. Molt bé, faça, faça. Ara, que quede clar que açò és una provocació i que no hi ha dret. Ens fan morir de fam i, damunt, se'n riuen.

POLICIA. ¿Què diu?

JOAN. Que no tenim ni per a menjar i, damunt... ¡Home!

ACTE PRIMER

ESCENA QUARTA (b)

JOAN. Mire, mire què tinc per a sopar: «Menjar equilibrat per a gossos exigents». Olore, olore... (*Oloren.*)

POLICIA. ¿I vosté s'ho menja?

JOAN. ¿Sap per què? Perquè tot costa un ull de la cara. O, millor dit, un cap de conill. Taste'l: és boníssim per a la diabetis.

POLICIA. No, gràcies, no menje mai estant de servei.

JOAN. ¿O vol una sopeta de llavors selectes per a canaris?

ACTE PRIMER

ESCENA QUARTA (c)

POLICIA La veritat és que em fan llàstima, encara que nosaltres, també. Mire, jo el comprenc, i comprenc les dones que han assaltat el supermercat. Tenen raó.

JOAN Però, però... ¿què diu?

POLICIA. ¿Vosté què creu? ¿Que a mi, m'agrada anar casa per casa molestant el veïnat?

JOAN. Vosté és policia, ¿no? I, segurament, és d'ací. ¿O tot açò és una comèdia?

POLICIA. De comèdia, res. Si de cas, una tragèdia

JOAN ¡Un policia! ¡S'han de sentir unes coses! ¿I no li fa vergonya dir això?

POLICIA. ¿Vosté què creu? ¿Que no hi ha policies que pensen? Jo pense molt les coses i, a vegades, em faig mala sang perquè no hi ha dret que ens miren com si fórem un ramat d'ovelles analfabetes que es mouen a toc de xiulet. «A les seues ordres, a saltar, a lladrar, a mossegar»... Com si fórem gossos

JOAN. Home, home... Jo crec, com diu el partit, que vostés també són fills del poble, però...

POLICIA. De fills del poble, res. ¡Gossos! Gossos que defensen els patrons, les seues lleis i les seues prerrogatives. Ells sí que furten. I està ben clar: quan a algú, li posen la corda al coll, no hi ha més collons que defensar-se.

JOAN. I, si pensa això, ¿com és que ha triat aquest ofici?

POLICIA. Però, ¿que no veu com està el pati? Ja em dirà vosté com és que ha triat un menú de gossos i canaris...

JOAN. És que no hi havia una altra cosa.

POLICIA. Per a mi, no hi havia tampoc una altra cosa. O

quedar-me al poble i treballar per a mon pare, que era pitjor que un patró, o la policia. ¿Vosté què hauria fet?

JOAN Sí que és difícil, sí. Ara que, ben pensat, la policia, com diu el partit... La policia és necessària. Si no, açò seria el caos, l'anarquia. Les lleis s'han d'acatar.

POLICIA. ¿Vosté creu? ¿I si les lleis només beneficien els rics?

JOAN ¡Home! Per això tenim la democràcia, els partits, el Parlament... Les lleis es poden reformar, ¿sap?

POLICIA. ¿Reformar? Ni reformes, ni canvis, ni hòsties. Com a màxim, es poden modernitzar. Mire, mire quins uniformes més moderns que portem ara. D'ací en uns quants anys, un altre coloret i, ¡au! Escolte: les úniques reformes profundes, haurà de fer-les la gent pel seu compte. Perquè, mentre deleguem, confiem i aguantem, mentre cultivem la paciència, el sentit de la responsabilitat, l'autocontrol, l'autodisciplina, etcètera, etcètera, etcètera... ¡ací no canviarà res! (*Comença a escorcollar*)

ACTE PRIMER

ESCENA QUARTA (d)

JOAN. ¡Molt bé, home! Primer, fa un discurs extremista i, després, es posa la gorra i, ¡halal!, a buscar els draps bruts dels pobres.

POLICIA. Té raó. Només faig que parlar. Em desfogue i ja està. Encara em falta valor i consciència.

JOAN. Sí, em pareix que parla massa. *(A part)* Una miqueta romancer sí que és. De manera que no ha pogut triar... Hauria pogut emigrar o agranar els carrers... Tindria més dignitat que ara. Vosté és dels que sempre, tenen excuses a punt, per a no comprometre's. ¿Sap què pot passar demà...?

POLICIA. No...

JOAN. Jo li ho diré: vindrà a dissoldre un piquet de vaga o repartirà hòsties contra qualsevol manifestació.

POLICIA. Sí, ja sé que això pot passar. Però, ¿sap què li dic? Que també pot ser que, un dia, li conten que uns policies s'han negat a repartir vara per compte dels patrons... ¡O que se n'han passat a l'altre bàndol!

JOAN. ¡Vinga, home, ja n'hi ha prou!

POLICIA. El món canvia, i molt. Adéu i que li faça bon profit.

JOAN. ¡Eh! No pensarà anar-se'n sense fer la inspecció. M'ofendria. Mire bé dins l'armari o davall del llit.

POLICIA. ¿Què vol? ¿Que em trobe un pot de cola per a empaperar la casa? No, gràcies. Adéu. *(Ix)*

ACTE PRIMER

ESCENA CINQUENA

JOAN. Només em faltava veure això: un policia d'extrema esquerra. Ja veus. Abans me'ls trobava feixistes, sàdics, fanfarrons i, ara... Ací, ací és on han anat a parar els extremistes: a la policia. Però a mi, no m'enganya. Segur que és un provocador, i si arribe a picar i li done la raó, m'hauria agafat pel coll i m'hauria dit: «¡Alto, terrorista! Queda detingut». Però, ¿què s'haurà pensat, que no tinc ni un dit de cervell?

Entra ANTÒNIA amb MARGA, que continua amb la panxa inflada. MARGA guaita uns segons la porta i recula immediatament.

ACTE PRIMER

ESCENA SISENA (a)

ANTÒNIA. ¿Han vingut?

JOAN. ¿Qui?

ANTÒNIA. ¿Que no has vist que la policia inspecciona casa per casa?

JOAN. Sí, ja ho sé

ANTÒNIA. Han detingut els de baix i els del tercer pis. Han trobat menjar en moltes cases i l'han confiscat.

JOAN. Molt ben fet. ¡Que els escarmenten!

ANTÒNIA. Però és que també s'han emportat menjar que havien comprat normalment.

JOAN. Això passa sempre, Antònia. Quan algun espavilat se'n passa, sempre ho paguen justos per pecadors. Encara que això és un dir, perquè han vingut ací...

ACTE PRIMER

ESCENA SISENA (b)

ANTÒNIA. ¿Que han vingut ací?

JOAN. ¡Clar! I jo els he dit: vinga, vinga, busquen, busquen on vulguen: dins l'armari, davall del llit.

ANTÒNIA. ¿I què han trobat?

JOAN. ¿Què vols que troben?

ANTÒNIA. No, no res... No se sap mai... A voltes creus que no tens res a casa i...

JOAN. ¿I què?

ANTÒNIA. Que t'ho deixen ells, per a comprometre't. No seria la primera volta. Al fill de Rosa, la del quart, sense anar més lluny, anaren a buscar-lo un dia i, mentre li feien preguntes, ¡inyacs!, li posaren una pistola i un quilo de pamflets davall del llit.

JOAN. ¡No hi havia caigut! De manera que vénen ací i ens posen arròs i sucre davall del llit.

ANTÒNIA. Home, això del llit és un dir.

JOAN. Clar que és un dir, però pot ser que tingues raó. No se sap mai. Ho miraré.

ANTÒNIA. ¡No!

JOAN. ¿Per què no?

ANTÒNIA. No, no toques la vànova, que l'acabe de rentar. Ja ho miraré jo, deixa'm... ¡Ah! Ací està Marga.

JOAN. ¿On?

ANTÒNIA. Sí, darrere la porta. (*Mira davall el llit*) No hi ha res

ACTE PRIMER

ESCENA SETENA

JOAN Marga, ¿què fas? Entra, dona... (*Entra MARGA plo-
rant*) Però, Marga, ¿què tens?, ¿per què plores?

ANTÒNIA. La pobra estava sola a casa i, en veure entrar
a sac tants policies, s'ha emportat una impressió... Ima-
gina que un d'ells, un desvergonyat, volia palpar-li la
panxa.

JOAN ¡Quin cabró! ¿I per què?

ANTÒNIA Perquè estava convençut que, en comptes
d'una criatura, portava arròs i farina ¿Tu què creus?

JOAN ¡La mare que el va parir!

ANTÒNIA Jo li he dit que vinguera a casa. ¿He fet
bé?

JOAN. Molt bé, Antònia, molt bé. Ajuda-la a llevar-se
l'abric.

MARGA. No, gràcies.

JOAN Vinga, dona, com si estigueres a ta casa. Lleva-
te'l.

ANTÒNIA. Ai, deixa-la tranquilla. ¿No t'ha dit ja que no
vol? ¿I si té fred?

JOAN. Ací dins fa calor.

ANTÒNIA. Fa calor per a tu, però per a ella fa fred. Les
dones prenyades sempre tenen fred Jo crec que té
febre i tot...

JOAN. ¿Que està malalta?

ANTÒNIA. Clar: va de part.

JOAN. ¿Ja?

ANTÒNIA. ¿Com que ja? ¿I tu què saps? Fa mitja hora ni
tan sols sabies que estava embarassada i ara t'estranya
que vaja de part.

JOAN. És que em pareix... ¿com t'ho diria?, una miqueta
prematuro.

ANTÒNIA ¡Torna-li! ¿Tu què saps si és prematur o no?
¿És que vols saber més que ella? ¡Prematur!

JOAN. Escolta, si va de part, convindria cridar un metge
O millor una ambulància.

ANTÒNIA. ¡Tens unes idees, fill meu! Sí, home, cridem
una ambulància i anem per tots els hospitals i les cli-
niques, buscant un llit lliure. ¿Que no saps que els de
la Seguretat Social hem de reservar llit, com a mínim,
un mes abans?

JOAN. ¿I per què no l'ha reservat?

ANTÒNIA. Això, molt bé. Sempre hem de fer-ho tot nos-
altres. Quedar-nos prenyades, parir i reservar el llit.
¿I per què no l'ha reservat el seu home?

JOAN. Però, ¡si no ho sabia! ¿Què havia de fer?
¿Imaginar-s'ho?

ANTÒNIA. Quina excusa. Els homes, sempre tan còmo-
des. Ens doneu el sobre amb la nòmina i, ¡au!, apa-
nya't. Feu l'amor, perquè desfogar-vos és sagrat, i des-
prés... ¡Quina sorpresa! Vinga, pren-te la pindoleta.
I no importa si la xica és catòlica fervent i, de nit, so-
mia que el papa li diu en polonés: «¡Això és pecat!
¡Has de procrear!»

JOAN. ¡A poc a poc! ¿Des de quan està prenyada Marga?

ANTÒNIA. ¿I a tu què t'importa? ¡Mira quin altre!

JOAN. Dona, és que només fa cinc mesos que s'han casat.

ANTÒNIA. ¿I què? ¿No poden haver-se gitat abans? Tu
també ets més papista que el papa.

JOAN. Però si el seu home m'havia dit que la primera vol-
ta que ho feren ja eren casats.

MARGA. ¿El meu Lluís és capaç de contar les nostres in-
timitats? ¡Ai senyor!, ¿el meu Lluís?

ANTÒNIA. No m'ho puc creure. ¡Contar coses tan íntimes
al primer que passa! ¡Ai els homes!

JOAN. Escolta, jo no sóc el primer que passa. Sóc el seu
millor amic. Em demana consell sempre, perquè sóc
major i tinc més experiència.

ANTÒNIA. ¡Ja! ¡S'han de sentir unes coses! (*Toquen a la porta.*) ¿Qui és?

VEU. L'autoritat. ¡Òbriguen!

JOAN. ¿Una altra volta?

MARGA. ¡Ai senyor! ¡Ho sabia!

ACTE PRIMER

ESCENA VUITENA

Entra un brigada de la Guàrdia Civil

JOAN. Bona nit ¿Una altra volta vostés?

G. CIVIL. ¿Com diu?

JOAN. Vosté perdone. L'havia pres pel d'abans

G. CIVIL. ¿El d'abans? ¿Qui?

JOAN. L'inspector de policia.

G. CIVIL. Segurament era d'un altre cos

JOAN. Ja ho veig. I, a més, duia bigot. ¿Què vol?

G. CIVIL. He de fer una inspecció ocular

JOAN. Però si ja l'han feta abans els seus amics.

G. CIVIL. És igual Jo la tornaré a fer.

JOAN. ¡Ah, clar! No es fien i per això tornen, no siga cosa que fem trampes. Després vindran els de duanes, els serveis secrets, la marina, la infanteria, els tancs, els paracaigudistes i l'exèrcit de l'OTAN.

G. CIVIL. Ja n'hi ha prou de fer el graciós. Lleve's de davant i deixem treballar.

ANTÒNIA. Molt bé, tots han de fer el seu treball. Nosaltres treballem vuit hores a la fàbrica; tu, vuit hores a la cadena de muntatge, com animals, i ells treballen per controlar que siguem sensats i paguem els preus que ens demanen. ¿Veritat que no controlen mai que els patrons respecten els contractes, que ens estrangulen amb les hores extres, que no apliquen el reglament de previsió d'accidents, que no apugen els preus, que no ens tiren al carrer?

JOAN. No digues això, que el pobre home tampoc no ho fa per gust. ¿Veritat que s'ho passa fatal fent tot açò per compte dels patrons? Diga-li-ho, a la meua dona, que vostés també estan farts que els manen a toc de corne-

ta: a les seues ordres. Lladrar, mossegar, cap amunt, cap avall, com gossos guardians. ¡Ah!, i qui gose discutir, ja terra! De manera que tots no som iguals.

G. CIVIL. Escolte, ¿què és això de gossos guardians?

JOAN. Sí, deia que vostés no són fills del poble, sinó gossos guardians, esbirros dels patrons.

G. CIVIL. ¡Està detingut!

JOAN. ¿I això per què?

G. CIVIL. Per ofenses i insults a un oficial públic.

JOAN. ¿Quins insults? Sí això no ho he dit jo. Això ho ha dit, abans, un amic seu de la policia. Ha dit que se senten vostés com gossos guardians.

G. CIVIL. ¿Qui, nosaltres?

JOAN. No. Ell, volia dir, vostés no. Ells, els de la policia.

G. CIVIL. Ah, bé. Si els de la policia se senten gossos guardians, és cosa d'ells. Però alerta amb les comparacions. Està advertit.

JOAN. ¡Vaja! ¡Com estan de separats aquests cossos separats!

ANTÒNIA. (A MARGA.) ¡Queixa't!, ¡plora!

MARGA. ¡Auuuu! ¡Aaaiii!

G. CIVIL. ¿Què li passa?

ANTÒNIA. Que va de part, la pobra.

JOAN. Part prematur: de cinc mesos.

ANTÒNIA. Fa un moment que ha tingut una crisi, perquè un policia volia tocar-li la panxa, a la pobra.

G. CIVIL. ¿Tocar-li la panxa?

JOAN. Sí, per comprovar si, en comptes d'una criatura, duia arròs o macarrons. ¡Vinga, va! Tocar per a creure. De totes formes, no passa res: és una obrera. Tot està permès. No és *lady*. Di ni la Presley, que, si les toquen, els fan un consell de guerra... Ací no hi ha perill. Vinga, toque la panxa d'una pobra obrera.

G. CIVIL. Està provocant-me, ¿sap?

ANTÒNIA. Sí, Joan. Has passat de la ratlla. Deixa-ho ja.

MARGA. ¡Auuuu! ¡Aaaiii!

ANTÒNIA. I tu, no n'hi ha per a tant, xica.

G. CIVIL. ¿Han avisat una ambulància?

ANTÒNIA. ¡Una ambulància?

G. CIVIL. No poden deixar ací aquesta pobra dona i posar la seua vida en perill. A més, si és prematur, com diuen, podria perdre el xiquet.

JOAN. Té raó. Ja t'he dit que hauríem d'avisar una ambulància.

ANTÒNIA. I ja t'he dit jo que sense reservar el llit no l'agafen en cap hospital. L'envien d'un hospital a l'altre i la pobra, més marejada que un allioli, pot parir al cotxe.

Se sent la sirena d'una ambulància

G. CIVIL. (Mira per la finestra.) És l'ambulància que hem demanat per a la senyora que s'ha posat malalta. Ajudeu-me (A JOAN i a ANTÒNIA.) i la carregarem també.

ANTÒNIA. No es moleste.

MARGA. No vull anar a l'hospital.

ANTÒNIA. ¿Ho veu? No vol anar.

MARGA. Vull veure el meu home. ¡Aaaiii! ¡Auuuu!

ANTÒNIA. Ja la sent. Vol veure el seu home, que no està ací perquè treballa de nits. Ho sent moltíssim, però sense el consentiment del seu home, nosaltres no assumim la responsabilitat.

MARGA. No l'assumim.

G. CIVIL. ¿I volen assumir la responsabilitat de deixar que muira ací?

ANTÒNIA. ¿I a l'hospital, no es moriria?

G. CIVIL. No és igual. A l'hospital, seria negligència mèdica i podrien reclamar.

JOAN. Però si ja li hem dit que és prematur.

MARGA. Sí, sóc prematura. ¡Aaaiii! ¡Auuu!

ANTÒNIA. I, amb els moviments de l'ambulància, la po-

bra parirà de segur. ¿Vol dir-me com pot viure un xiquet de cinc mesos?

G. CIVIL. És evident que vostés desconeixen els progressos de la medicina moderna. ¿No han sentit parlar mai del part *in vitro*?

ANTÒNIA. ¡Clar que sí! Però això és diferent. Si naix de cinc mesos, no poden posar-lo a la cambra d'oxigen.

JOAN. ¡Això! Tan menudets i a la cambra, ¿veritat? ¡De càmping! I, als cinc mesos, *boy scout*

G. CIVIL. Vostés no saben res. Vostés no estan al corrent.

JOAN. ¡Això sí que no! Al corrent de tot

G. CIVIL. ¿És que ignoren com estem d'avançats, precisament ací, en el control ginecològic? Però, ¿en quin país creuen que viuen? ¡Si ja som europeus! Fa uns mesos, mentre estava de servei en un hospital, vaig veure com feien un transplantament.

JOAN. ¿Un transplantament de què?

G. CIVIL. De prematur. Trauen el xiquet de quatre mesos i mig del ventre de la dona que no pot tenir-lo i el posen al ventre d'una altra dona.

JOAN. ¿Al ventre?

G. CIVIL. Sí. És com una cesària. L'empelten amb placenta i tot. Després tornen a cosir i, als quatre mesos, naix el xiquet com si res. De categoria.

JOAN. Per a mi que fan trampa.

ANTÒNIA. No. Jo també ho he llegit. És increïble: un xiquet que naix dues voltes. Un xiquet amb dues marès.

MARGA. No vull, no vull. No done el meu consentiment.

ANTÒNIA. Ja ho sent. No dóna el seu consentiment, de manera que no ens la podem emportar a la força.

G. CIVIL. Jo done el consentiment. Assumiré tota la responsabilitat. No vull problemes per falta d'assistència.

ANTÒNIA. Però, escolte, ¿què ha pensat? ¡Això és un abús de poder! Primer, ens regiren tota la casa; després,

ens amenacen, i ara, volen posar-nos a parir a la força i dins d'una ambulància. Ja que no ens deixa viure, deixen'ns, almenys, morir on vulguem.

G. CIVIL. No senyora, no poden morir on vulguen.

JOAN. ¡Clar! Hem de dinyar-la on diga la llei.

G. CIVIL. ¡Alerta amb els comentaris! Queda advertit.

JOAN. ¿I què, si faig comentaris?

ANTÒNIA. Deixa-ho, Joan, que la cosa s'ha posat lletja.

¡Au, baixem la Marga!

G. CIVIL. ¿Demane que pugem la lletera?

ANTÒNIA. No. Baixarà pel seu peu. ¿Veritat que pots caminar, Marga? Ara la posarem dreta.

MARGA. Sí, sí. ¡No, no! ¡Que em cau, que em cau.!

ANTÒNIA. ¡Vaja, dona! Facen el favor d'eixir un moment... La meua amiga no du roba i l'he de vestir. Coses de dones.

G. CIVIL. No faltaria més. *(Ix en el guàrdia civil i JOAN.)*

ANTÒNIA. Mira que ets figa, filla meua... ¡Que em cau, que em cau! Com si els xiquets caigueren al món. El guàrdia civil és capaç de penjar-nos.

MARGA. Però és que si em cau, em cau, ¿no?

ANTÒNIA. Calla i arregla't les bosses. Però, ¿tu mires que això és forma de caminar? ¿O és que no has vist mai com camina una dona embarassada? Caminen així... *(Imita la forma de caminar.)*

MARGA. Ja sabia jo que açò acabaria malament. ¿Què passarà si a l'hospital comproven que estic embarassada d'arròs i macarrons?

ANTÒNIA. No res, perquè no arribarem a l'hospital.

MARGA. Clar, perquè, abans, ens tancaran a la presó.

ANTÒNIA. Tu sempre tan optimista, reina. Quan pujarem a l'ambulància, contarem la veritat als empleats i, com segurament seran dels nostres, ens ajudaran.

MARGA. ¿I si no són dels nostres i ens denuncien?

ANTÒNIA. ¡Ai, mira que ets pesada! Que no, dona. Vinga, posa't bé la panxa.

MARGA. ¡Ai! Que se me n'ix una bossa
ANTÒNIA. Però, aguanta-la. ¡Quin desastre!
MARGA. ¡Tan fort no! ¡Refotre, s'ha trencat! I em pareix
que és d'olives.
JOAN. ¿Què passa?
MARGA. ¡Que se me n'ix tot!
JOAN. ¡Que se li n'ix el xiquet! ¡Ràpid, ràpid!
G. CIVIL. Deixeu-me a mi.
ANTÒNIA. Molt bé, aguanteu-la així, horitzontal.
G. CIVIL. Però, ¿per què està tota mullada?
ANTÒNIA. Perquè haurà trencat aigües...
JOAN. Afanyem-nos, que parirà ací
ANTÒNIA. Tranquils, a poc a poc.
MARGA. Que se n'ix, que se n'ix...
ANTÒNIA. Ja t'hem sentit. Un moment, que la taparé amb
aquesta manta. Amb precaució, senyor guàrdia.
JOAN. Agafe la caçadora i me'n vaig amb vosaltres.
ANTÒNIA. ¡No! Queda't ací. Açò és cosa de dones. Tu aga-
fa un drap i torca tot això, que està mullat.

ACTE PRIMER

ESCENA NOVENA

JOAN. Sí, sí, agafaré el drap i ho torcaré, que això sí que
són coses d'homes. *(Ixen tots, llevat de JOAN, que
agafa un drap i mira per la finestra.)* ¡Mare meua,
quin desgavell! Quan Lluís torne a casa, demà, i es
trobe que és pare, així, de la nit al matí, li vindrà un
atac. I si li diuen que el seu fill l'han transplantat a
la panxa d'una altra dona. ¡ai collons!, li ve un altre
atac i es queda ert. Li ho hauré d'explicar. El prepara-
ré a poc a poc, però no sé com. ¡Ja està! Començaré
pel papa. *(Eixuga el terra, de genolls.)* ¡Quanta aigua!
¡I quina olor! Si pareix vinagre. Sí, sí: salmorra, ¡exac-
te! No sabia que, abans de nàixer, estàvem nou mesos
en salmorra. Però, ¿què és açò? ¡Una oliva! Fotre, es-
tem en salmorra i amb olives. ¡Quina barbaritat! *(Tor-
na a sentir-se la sirena de l'ambulància. JOAN s'alça
i va cap a la finestra.)* Ja se'n van. Espere que vaja
tot bé. Però, ¿d'on haurà eixit l'oliva? ¡Mira, una al-
tra! ¿Dues olives? Si no fóra perquè són d'origen in-
cert, me les menjava. Tinc més fam que el gos de l'afi-
lador. ¿I si em faig una sopeta amb el menjar dels
canaris? ¡Això està fet! Li posaré una pastilleta per
donar-li gust, una miqueta de ceba... *(Obri el frigorí-
fic.)* M'ho pensava... Ni pastilleta, ni cebes, ni res. ¡Pa-
ciència! Li posaré els caps de conill. *(Sense adonar-se
agafa un soldador.)* Però, ¿què fa ací el meu solda-
dor? Mira que li he dit voltes que no l'utilitze per a
encendre el gas, que no és un encenedor... *(Apareix
per la porta LLUÍS, el marit de MARGA.)*

ACTE PRIMER

ESCENA DESENA (a)

Lluís toca a la porta

JOAN. ¿Qui és?
LLUÍS. Sóc jo, Lluís
JOAN. ¿Què fas ací a aquestes hores?
LLUÍS. Ara t'ho explicaré. ¿Saps alguna cosa de Marga?
He anat a casa i està tot obert, però no hi ha ningú.
JOAN. Sí, sí. La teua dona ha estat ací fa un moment i,
després, Antònia i ella se n'han anat.
LLUÍS. ¿On? ¿Per què?
JOAN. Coses de dones
LLUÍS. ¿Quines coses de dones?
JOAN. Coses de dones. No ens interessen.
LLUÍS. Clar que m'interessa.
JOAN. ¿Ah, sí? I si t'interessa, ¿com és que no has reser-
vat llit fa un mes?
LLUÍS. ¿Llit? ¿Quin llit?
JOAN. Clar, són coses de dones, ¿veritat? Típic: els do-
nem el jornal i, au, apanya-te-les. Ens les passem per
la pedra i, després, «pren la pindoleta». Les deixem
prenyades i «ja t'arreglaràs» I el xiquet, per a elles:
que el porten a la guarderia, que l'arregleguen...
LLUÍS. ¿Què dius?
JOAN. Dic que tenen raó: som tan explotadors com els
patrons.
LLUÍS. Però, ¿què pinta Marga en tota aquesta història?
Es deixa la casa oberta, no m'escriu cap nota i se'n
va amb la teua dona.
JOAN. ¿I per què t'hauria de deixar una nota? Tu, ara,
hauries d'estar a la fàbrica, treballant. ¿I això? ¿Com
és que ja has tornat?

ACTE PRIMER

ESCENA DESENA (b)

LLUÍS. És que hem bloquejat el tren.
JOAN. ¿Qui?
LLUÍS. Tots. Els cabrons han apujat els bitllets un trenta
per cent.
JOAN. ¿I heu parat el tren?
LLUÍS. Clar. Hem tocat l'alarma i hem baixat a les vies.
Hem bloquejat totes les línies. Si hagueres vist els exe-
cutius, com s'han enfadat.
JOAN. ¡Collons! Quin numeret que els heu fet. ¡De puta
mare! (*Canvi d'actitud.*) Perdona, Lluís, però em pa-
reix un error que, a més, fa el joc a la reacció.
LLUÍS. Hi estic d'acord. Ja ho he dit als companys: açò
és inútil. Seria millor negar-nos a pagar.
JOAN. Molt bé.
LLUÍS. L'empresa ha de pagar el viatge. I també el temps
que perdem al tren. Perquè, durant el viatge, no fem
turisme: són hores perdudes per al patró.
JOAN. ¿Això ho dius sincerament? Segur que has parlat
amb algun extremista... Són tots uns infiltrats i uns
provocadors.
LLUÍS. No. He arribat, jo sol, a aquesta conclusió. No
és difícil comprendre que així no es pot viure, que
no podem esperar bona voluntat de la part del go-
vern o una intervenció dràstica dels sindicats... I,
després, els sermons del partit. Ja n'hi ha prou de
delegar els nostres assumptes sempre en algú, fins
i tot per anar a pixar. I, damunt, la confiança, el sen-
tit de la responsabilitat, la paciència i la comprensió.
No. S'ha acabat. Hem de canviar les coses nosaltres
sols...
JOAN. Escolta, Lluís... ¿Tu no hauràs parlat amb un poli-

cia sense bigot que és igualet igualet que un altre que sí que té bigot?

LLUÍS. ¿Qui?

JOAN. Un policia provocador, que diu que convé atacar els supermercats... Perquè parla igual que tu, és igual d'extremista i de provocador. Un exaltat. ¡Si pareix el Gaddafi!

LLUÍS. No sé qui és. (*Pessiga d'una llanda oberta.*)

ACTE PRIMER

ESCENA DESENA (c)

LLUÍS. ¡Hum! No està malament el paté. ¿De què és?

JOAN. ¿Has tastat això?

LLUÍS. Sí... Perdona'm, però tinc gana.

JOAN. ¿Sense llima?

LLUÍS. Ah, ¿cal posar-li llima?

JOAN. No ho sé. ¿Segur que està bo?

LLUÍS. Molt bo.

JOAN. Deixa'm tastar-ho. (*Ho tasta.*) Bé, pensava que seria pitjor.

LLUÍS. ¿De què és?

JOAN. (*Llig*) És «Un menjar exquisit per al seu millor amic». És com un paté per a gossos exigents.

LLUÍS. ¿Què? ¿Tu estàs tocat de l'ala?

JOAN. No, home no. És que sóc un *gourmet*, ¿saps? Tasta la sopa. ¡Vinga, tasta-la!

LLUÍS. No està malament. ¿Amb què l'has feta?

JOAN. És una de les meues especialitats: llavors selectes per a canaris amb suc de caps de conill congelats.

LLUÍS. Però si no has llevat la corfa de les llavors...

JOAN. Precisament, això és el secret: les llavors sense pelar i els caps dels conills ben pelats. ¿O creus que s'hauria de fer al contrari? T'assegure que els caps peluts no són tan gustosos... Però, ¿per què et menges l'oliva?

LLUÍS. ¿Que no puc?

JOAN. ¡Clar que no! Era l'oliva del teu fill. ¡Com ets, Lluís! Pobra criatura.

LLUÍS. ¿Què vols dir amb l'oliva del meu fill? ¿Quin fill?

JOAN. ¿Que no saps que quan naixem...? Sí home, això

de la salmorra que se n'ix... És igual, anirem a poc a poc. Comencem pel papa.
LUÍS. Joan, a tu et passa alguna cosa... Però, ¿què dius?

ACTE PRIMER

ESCENA DESENA (*d*)

JOAN. I les coses que dius tu, ¿què? Que el patró ens ha de pagar el bitllet perquè viatgem per a ell... Segons això, també ens hauria de pagar les hores que dormim, perquè descansem per a ell, i el cinema, i la televisió, perquè ens ajuden a descarregar les neurones de la cadena de muntatge. I també hauria de pagar un percentatge a la nostra dona quan ens la tirem, perquè ens carreguem d'energia i, després, rendim més. ¡Vinga, home, vinga! ¡No em prengues el pèl!

LUÍS. No sóc jo qui et pren el pèl, sinó el patró, amb el cinema, posem per cas: amb uns actes sexuals impossibles, amb uns culs lascius, amb unes dones que mouen els llavis i la llengua com si lleparen gelats...

JOAN. En això del cinema tens raó, perquè quan ixes de veure una pel·lícula per relaxar-te, et trobes els anuncis de les parets: culs per a anunciar sostenidors, culs i mamelles per a anunciar bolígrafs, pasta per a les dents, iogurts... I la teua dona va al teu costat i la mires, i no té els cabells suaus i vaporosos com la brisa marina, ni es perfuma amb llimes salvatges del Carib. I les seues mamelles i el seu cul són normals, no són tan tous ni tan abellidors. El seu cul només és un cul, no un cul escultural com els del cinema... ¡En absolut! I té els peus inflats i les mans roges i les ungles trencades... Jo la mire i em vénen ganes de tirar-la al poal del fem perquè... ¡és una merda!

LUÍS. És una merda perquè ells ho han muntat així: ho empudeguen tot, embruten l'aire, contaminen els rius, converteixen la mar en una merda, i les relacions amb la gent, i el menjar...

JOAN. Depén. No tot. Aquesta crema de llavors per a ca-

naris, com has pogut comprovar, no està gens malament.

LLUÍS. Tot és una merda. Mira: fàbriques que tanquen, un fum de gent que perd la faena, per no parlar dels qui encara no en tenen, ni en trobaran mai. I, després, històries brutes com aquell escàndol del banc on tenia els diners el papa... ¿Vols que continue?

JOAN. S'ho mereix, per anar pel món predicant: «creixeu, creixeu i multipliqueu-vos, quedeu-vos embarrassats...».

LLUÍS. Hauria d'acabar prenyat...

ACTE PRIMER

ESCENA DESENA (e)

JOAN. Ell no, però la teua dona sí... Ja m'entens.

LLUÍS. ¿Per què emboliques la meua dona amb el papa?

JOAN. De manera que no saps res, ¿eh?

LLUÍS. ¿Del papa?

JOAN. Sí. ¿Saps què li diu, el papa, en somnis, a la teua dona?

LLUÍS. ¿El papa parla amb Marga de nit?

JOAN. Sí, la teua dona estudia polonés per comunicar-se amb ell.

LLUÍS. ¿I què li diu el papa?

JOAN. Que no es prenga la píndola.

LLUÍS. Però si Marga no se la pren...

JOAN. ¡Ah bord! Ja ho sabies. ¿Qui t'ho ha dit?

LLUÍS. Ningú. Ho sé jo. No se l'ha de prendre perquè no pot tenir fills, per una malformació que no recorde...

JOAN. Tu sí que tens una malformació al cap. La teua dona està saníssima i pot tenir fills... La prova és que en té un.

LLUÍS. ¿Que Marga té un fill? ¿Des de quan?

JOAN. Des d'ara. Potser ha nascut ja... Prematur, de cinc mesos.

LLUÍS. Però, ¿què dius ara? Cinc mesos... Si no té panxa ni res...

JOAN. No en tenia perquè s'embenava. Antònia l'ha des-
embenada i, ¿que t'ha paregut? Una panxa de nou mesos... ¡O de dotze!

LLUÍS. ¿Que vols prendre'm el pèl?

JOAN. Vinga, home. La prova és que la meua dona, per si vols saber-ho, se n'ha anat amb ella a l'hospital, amb l'ambulància... Si quasi ha tingut el xiquet ací, a casa.

LLUÍS. ¿Que quasi ha tingut el xiquet ací?

JOAN. Sí. Ha trencat aigües. Mira, les he eixugades jo.
LLUÍS. ¿Les aigües?
JOAN. No, les aigües exactament, no. Era salmorra i un parell d'olives com la que t'has menjat.
LLUÍS. ¡Ja n'hi ha prou, Joan! ¿On se n'ha anat Marga?
JOAN. Ja t'ho he dit: a l'hospital.
LLUÍS. ¿Quin?
JOAN. I jo què sé. Si hagueres reservat el llit, ara ho sabríem. Però, clar, a saber en quin hospital deuen estar ara. També pot ser que el xiquet haja nascut a l'ambulància, de qualsevol manera.
LLUÍS. Estic fart. Dis-me a quin hospital han anat o t'estove.
JOAN. ¡Ei, valent! Ja t'he dit que no ho sé. Potser han anat al centre ginecològic.
LLUÍS. ¿Al centre ginecològic?
JOAN. Sí, home. On fan els transplantaments de prematurs. Transplantaments de xiquets...
LLUÍS. ¿Transplantaments de xiquets?
JOAN. Sííí... Però... ¿en quin món vius? Com es nota que no saps res de parts prematurs. T'ho explicaré: tenen una màquina amb una tenda oxigenada: agafen la dona que té el prematur i li'l trauen de la panxa; després agafen l'altra dona, que és la segona mare, li fan la cesària, li fiquen el xiquet a la panxa, la tornen a cosir amb placenta i tot i, als quatre mesos, ¡jas!, xiquet al món.
LLUÍS. ¿I a mi, què m'importa la teua màquina i el transplantament i la cesària? ¿Em diràs, per ta mare, on és el centre ginecològic dels dimonis? ¿Tens una guia de telèfons?
JOAN. No.
LLUÍS. ¿Per què no?
JOAN. Perquè no tinc telèfon. Però, ¿tu, que t'has pensat? ¿Que m'ha tocat la loteria?
LLUÍS. Anem al bar, que sí que en tenen.

JOAN. Espera, espera. Ara que hi pense, el ginecològic és als afores. Sí, com a mínim a tres quilòmetres.
LLUÍS. ¿Tan lluny?
JOAN. Ja t'ho he dit, tossut. És on fan els transplantaments: agafen l'altra dona, la primera que vulga... ¡Una altra dona? ¡Redéu, la meua dona! Segur que Antònia es deixa... Ella la primera, com és una fava. Segur que es deixa trasplantar i torna a casa amb una panxa... ¡Afanya't, anem, corre! (*Ixen corrents.*)

Fosc

ACTE SEGON

ESCENA PRIMERA (a)

ANTÒNIA. Bé, ja hem arribat. ¡Joan Joan! No està. ¿Que ja se n'haurà anat a treballar? ¿Quina hora és? ¿Si són les cinc i mitja! Mare meua, hem estat fora més de cinc hores. (*Mira en l'altra habitació.*) Si ni tan sols ha tocat el llit, pobret meu.

MARGA. És per culpa nostra. Per no fer-li cas, ja veus quin embolic hem armat.

ANTÒNIA. ¡Ai, Marga, mira que ets pesada! A veure, ¿què ha passat? Ho hem explicat tot als de l'ambulància i de seguida ens han ajudat. Si ens han felicitat i tot. Has de confiar més en la gent, Marga. ¿Quantes voltes t'ho he de dir? (*Mira al frigorífic.*) ¿Qui m'ha furtat la mantega? ¡Ah, no, està ací! Dóna'm els fideus, que faré una sopeta. (*MARGA els trau de sota l'abric. ANTÒNIA va a la cuina i veu la cassola.*) ¿Què és açò? Les llavors per als canaris. Mira que aquest Joan meu és bajoca. Ha acabat fent-se la sopeta amb les llavors i els caps de conill. ¡Mira que és fava! Si és que no se li pot dir res, s'ho creu tot. I, després, rebutja els meus menjars. A partir d'ara, pense posar-li caps de conill en totes les menjades... ¡Caps de conill farcits de llavors per a canaris!

MARGA. Per mi no faces la sopa. Tinc l'estómac en un puny.

ANTÒNIA. Anima't, dona, que no n'hi ha per a tant. ¿Saps quin és el teu defecte més gran? Que no confies gens en la gent. És bona gent..., dona, tota no... Però, ¿què fas?

MARGA. Trac els paquets. No els hauré de dur ací tota la vida.

ANTÒNIA. ¡Ací no els tragues! En ma casa no vull res furtat. Ho portarem a la caseta del meu sogre, on té l'hortet. Jo també em prepararé una bona panxa de vuit mesos i, amb un parell de viatges, hem acabat.

MARGA. No, Antònia. Jo ja no puc més. Estic feta pols i no vull continuar. Ho deixe tot ací, no vull res.

ANTÒNIA. Com vulgues, filla... Mira que ets poqueta cosa.

ACTE SEGON

ESCENA PRIMERA (b)

MARGA. ¿Ah sí? Dis-me tu, que ets tan espavilada, què he de contar al teu home quan em veja ara, sense panxa i sense xiquet.

ANTÒNIA. Ja ho tinc pensat. Li direm que has tingut un embaràs histèric.

MARGA. ¿Histèric?

ANTÒNIA. Sí, passa sovint. Una dona creu que està embarassada, se li infla la panxa i, a l'hora de parir, només li ix aire. Ja t'ho pots imaginar. Queden d'allò més bé.

MARGA. ¿I a quin sant he tingut jo un embaràs histèric?

ANTÒNIA. A sant del papa. Se t'apareixia en somnis i et deia: «Tin un fill, tin un fill.» I tu li has fet cas i has tingut un xiquet, però d'aire. Només l'ànima del xiquet. *(Mentrestant, MARGA s'ha tret tots els paquets i ANTÒNIA s'ha fet una panxa enorme davall l'abric.)* Ja està. Vigila una miqueta la sopa, que torne de seguida.

MARGA. ¿Per què no deixem estar les panxes i ho portem tot en les bosses?

ANTÒNIA. Sí dona: i quan baixem al carrer ens trobarem amb la policia, que només espera que fem això per detenir-nos. ¡Vine, mira! *(Van a la finestra.)* ¿Veus aquella furgoneta de la policia? Sí, al cantó. ¿Per què creus que estan allà a aquestes hores? Són com els caçadors a l'aguait, que esperen dos pardalets confiats, com nosaltres, per pescar-nos al vol. Escolta, si s'apaga el gas, allà està el soldador de Joan. Mira, s'encén així.

MARGA. ¿I no es posa al roig viu?

ANTÒNIA. No, perquè no és de ferro, sinó d'un material

especial que es diu antimoni o per l'estil. Coses d'homes. Crec que arriba als dos mil graus, però no es posa mai al roig viu. I aprofita per encendre el gas. MARGA. *(Guaita per la finestra.)* Mira, per allà va Maria; també està prenyada. Ara travessa el carrer.

ANTÒNIA. En aquest barri no pots tenir una idea original, de seguida te la copien. No, si d'ací en unes hores veurem passar, prenyats, els gats i els gossos. I els homes, ja ho veuràs, tots geperuts. Dones prenyades i homes geperuts. M'agradaria veure per un forat la cara que farà la policia.

MARGA. Ho he pensat millor: t'acompanye. *(Torna a amagar les bosses.)*

ANTÒNIA. ¡Afanya't! Duré les claus de la caseta. Ja sabia jo que t'ho pensaries millor. Jo confie en la gent, fins i tot en els covards com tu que, quan arriba l'hora de la veritat, no es fan arrere. ¡Vinga, anem! *(Es toca la panxa.)* ¿Saps una cosa? M'emocione si em toque la panxa. Em recorda el meu xiquet.

MARGA. ¿El teu xiquet?

ANTÒNIA. La veritat és que ja té divuit anys, però per a mi continua sent el meu xiquet, encara que ja siga un home i visca la seua vida. ¡Anem! Avui, realment, és el dia de la mare. *(Ix.)*

ACTE SEGON

ESCENA SEGONA

*Canvi d'escena Cau un teló en corbata JOAN
i LLUÍS entren en escena com si anaren pel carrer
LLUÍS trau una gorra i se la posa*

LLUÍS. ¡Només faltava açò! Ara es posa a ploure.

JOAN. Estic rebentat. Tinc els peus inflats. Tu i la teua idea de recórrer tots els hospitals... Si ja t'han dit que la teua dona no està ingressada, ¿per què tanta excursió?

LLUÍS. Qualsevol es fia d'ells.

JOAN. Bé, me'n vaig a treballar, que em descomptaran una hora. *(Es desplaça, per tal de mirar cap a la dreta, al pati de butaques.)* ¡Mira allò! ¿Què haurà passat? ¡Un accident! Deuen haver bolcat.

Entra l'inspector de policia.

ACTE SEGON

ESCENA TERCERA (a)

INSPECTOR. ¡Arrere, arrere! Aparteu-vos, que és perillós. Podrien estar carregats de material inflamable i explotar d'un moment a l'altre...

JOAN. Hola, inspector. Sempre ens trobem en situacions agradables, ¿eh?

INSPECTOR. ¡Ah, és vosté! ¿Com va això? Vaja, quina vida la nostra. *(Cap al fons del pati de butaques)* ¡Eh, vosaltres, els del terraplé! Però, ¿què fan aquells bojos? ¡Arrere, arrere, circuleu! Aneu-vos-en a treballar... ¿Que no teniu prou amb els accidents laborals, que veniu a buscar-los ací?

JOAN. És que són masoquistes.

LLUÍS. ¿El coneixes?

JOAN. Sí, és un amic, un extremista dels pitjors. Per a mi que és un infiltrat.

LLUÍS. ¿En la policia?

JOAN. ¡Clar! ¡Eh, inspector! Mire què posa ací, en el camió: «sosa càustica». Això no explota.

INSPECTOR. Ja ho sé. Però això ho posa fora, i no sabem què hi ha dins.

JOAN. Mire que és desconfiat vosté, inspector. Són camions de transport internacional, dels que ixen a l'estranger. ¿No sap que tenen molts controls? Imagine si posen una cosa per una altra. Ja veurà com no explota.

INSPECTOR. El camió pot ser que no explote, però a mi m'explotaran les pilotes... ¿Sap que estic dret des d'ahir al matí?

JOAN. ¿I nosaltres, què? Alçar-se, l'autobús, la fàbrica, fitxar, la cadena de muntatge, l'eixida, fitxar, l'autobús, a casa... ¡Córrer, moure's, treballar!

INSPECTOR. Vosté ja està preparat per a ingressar en la policia. ¿Per què no es posa en el meu lloc?

JOAN. Jo, en el seu lloc, començaria per fer retirar tots els sacs, perquè, com estan plens de sosa càustica, amb la pluja que cau, començaran a bullir i ja veurà quin desastre. L'advertisc que càustic vol dir que crema, ¿sap?

INSPECTOR. Té raó. Ajudeu-me. Sempre m'ha agradat la gent amb iniciativa i bona voluntat... ¡Vinga!

JOAN. ¡Collons, quines idees em passen pel cap!

LLUÍS. És el teu problema: tens massa idees, ¡bajoca!

INSPECTOR. *(Cap al fons de la sala.)* ¡Eh, vosaltres! Ajudeu-nos a apartar aquests sacs. Feu-ho pels vostres companys camioners. S'ha de ser solidari en la desgràcia. *(Comença l'acció de la cadena, per passar-se els sacs. S'apleguen dos o tres actors que pugen a l'escenari. Provocació al públic.)*

ACTE SEGON

ESCENA TERCERA (b)

INSPECTOR. Vostés que han arribat abans, ¿no han vist els camioners?

LLUÍS. ¡És veritat! A veure si s'han quedat dins la cabina.

INSPECTOR. No. S'han salvat.

JOAN. ¡Encara gràcies!

INSPECTOR. Sí, però han eixit volant.

JOAN. ¿I això?

INSPECTOR. Perquè aquests sacs que salvem amb tanta generositat no contenen sosa càustica, sinó sucre, i aquells farina i els altres arròs...

JOAN. ¡Quina cara més dura! ¿I on s'ho emportaven?

INSPECTOR. La primera càrrega anava a Suïssa i l'altra, a Alemanya.

JOAN. ¿I com s'ho apanyen amb els controls?

INSPECTOR. Només hi ha un control a l'eixida. Ixen i ja no hi ha qui els pare.

JOAN. ¿Veus, Lluís? Els pirates dels patrons no solament guarden el menjar per apujar els preus quan vulguen, sinó que, a més, se l'emporten... No els pareix prou enviar a Suïssa tots els diners que guanyen a costa nostra. S'emporten també el menjar. ¡Quina poca vergonya!

INSPECTOR. Molt bé: indigne's, parle, parle. Indigne's, que la indignació és la millor arma dels covards.

JOAN. Moltes gràcies. ¿Que vosté què pensa fer?

INSPECTOR. Gràcies a vostés salvarem la mercaderia, perquè l'havíem de salvar, ¿no? Després passaré un informe correcte i posaré una denúncia. A la nit, la televisió informará de la ràpida i espectacular acció policial i, així, els responsables quedaran avisats amb

temps suficient. Gràcies a la televisió podran fugir a l'estranger. El jutge els condemnarà, en rebellia, a quatre mesos i, després, els concediran el perdó, com en d'altres ocasions. I tot arreglat

JOAN. Però, com a mínim, la mercaderia.

INSPECTOR. La tornaran als propietaris, després de ferlos pagar una multa contra la qual recorreran tantes voltes com calga, fins a aconseguir que els permeten pagar només la fiança.

JOAN. No m'ho crec. ¡És indignant!

INSPECTOR. Jo tampoc m'ho puc creure.

JOAN. ¿Ho veu? No s'ho creu ni vosté.

INSPECTOR. Jo no m'ho puc creure perquè sóc policia. Però vosté és diferent. Vosté no s'ho pot creure perquè.

JOAN. Perquè sóc un covard, no es moleste.

INSPECTOR. (*Es desplaça unes passes cap a la dreta.*) ¡Eh? Però, ¿on van aquells? ¡Que s'emporten els sacs! Han descobert que són de farina i sucre. ¡Eh, vosaltres! (*Ix ràpidament.*)

ACTE SEGON

ESCENA QUARTA

LLUÍS. Escolta, Joan... ¿Saps què et dic? Que sóc partidari d'agafar un parell de sacs i d'emportar-me'ls a casa.

JOAN. Però, ¿què dius? ¡No voldràs posar-te a l'altura d'aquesta gentola, que ni són obreres ni són res. Jo no m'emporte una cosa que no és meua.

LLUÍS. ¿Com que no és teua? ¿Qui fa tot açò, qui ho sembra? ¿Qui construeix les màquines per a treballar? ¿No som nosaltres? ¿Sempre i únicament nosaltres? I ells, els empresaris, ¿no són els que ens estafen sempre?

JOAN. Molt bé. I com aquest és un país de bandolers i de lladres, ¡au!, a furtar. El més espavilat és qui més furta. I qui no furta és un imbècil. Però, ¿saps què et dic? Que jo em sent molt orgullós de ser un imbècil en un món d'espavilats i de lladres.

LLUÍS. Ja. Això es diu orgull d'imbècil.

JOAN. Tu ho has dit. Perquè el teu discurs és el d'un subproletariat desesperat, que no veu cap solució que no siga apanyar-se-les com puga. Jo per a mi mateix i tots per a mi. I això és, precisament, el que volen els patrons, perquè així es veuen en la necessitat imperiosa d'imposar l'ordre amb un colp d'estat.

LLUÍS. D'això, res. Els colps d'estat només es produeixen quan els obrers anem amb el cul per terra i no ens movem per agafar les coses que són nostres.

JOAN. Per això estan els sindicats. I no em vingues ara que si s'adormen, que si no fan res, perquè tot ho organitzen ells.

LLUÍS. Ho organitzen perquè, abans, s'han mogut les bases.

JOAN. ¡Ah, clar! La creativitat de les bases, ja se sap... I els

sindicats arriben sempre tard, amb totes les coses ja fetes, ¿no? ¿És que ara ja no creus ni en els sindicats?

LLUÍS. Sí que crec en els sindicats, però quan dirigim nosaltres les accions, no quan vénen ells a dir-nos que hem de fer. Vénen a ofegar les iniciatives, a pactar per no comprometre l'equilibri del govern. I volen que ens deixem manipular pels partits, en nom d'això que ells diuen la unitat dins la direcció del sindicat.

ACTE SEGON

ESCENA CINQUENA

Entra el brigada de la Guàrdia Civil.

G CIVIL. ¿Què passa ací?

LLUÍS. Ja ho veu: carregant per salvar la pàtria.

G CIVIL. Però, ¿què diu? Açò és una espoliació.

JOAN. Si és el senyor policia del bigot. Mira, Lluís, ¿veritat que s'assembla al policia d'adés? *(Els altres dos actors que feien d'obriers i ajudaven en la cadena se'n van amb els sacs.)*

G CIVIL. ¡Eh, vosaltres! ¡Quiets allà! *(Es trau la pistola.)* ¡Amolleu els sacs! ¡Amolleu-los o dispare! ¡Maleits lladres! S'han escapat. I, a vosaltres, ¿qui us ha donat permís per a tocar els sacs?

LLUÍS. ¡Vaja, home! Si encara ens fotrà un tret.

JOAN. Alerta amb la pistola, senyor guàrdia. Procure no entropessar, que vostés, sempre que entropessen s'emporten algú per davant. I entropessen molt fàcilment, vostés.

G CIVIL. Escolte, no faça el graciós, l'avise.

JOAN. Bé, home, però recorde que estem fent-li un favor, que si no, es podreix tot açò.

G CIVIL. No necessite favors. Fora d'ací.

JOAN. Amb molt de gust. Però que conste que ens ho ha dit l'altre policia.

G CIVIL. Si és així, poden continuar... *(Es guarda la pistola.)* No. No toquen res, que vull inspeccionar-ho tot. Ara torne.

ACTE SEGON

ESCENA SISENA

LLUÍS. I ara, ¿què fem?

JOAN. És una miqueta bèstia, però, en el fons, és bona persona. Va ser ell qui es va preocupar per la teua dona i el teu fill i qui demanà l'ambulància. No és com els altres.

LLUÍS. Joan, no t'ho havia dit, però, a partir de demà, ens despatxen a tots de la faena.

JOAN. ¿Qui t'ho ha dit?

LLUÍS. M'ho van dir ahir. Tots els qui fem vint-i-sis hores anem al carrer i, d'ací a quinze dies, tanquen.

JOAN. ¿I per què, si no estan en crisi? Al contrari, crec que tenen faena per a uns quants anys...

LLUÍS. Per a ells, és igual. S'ho poden emportar tot a Xile, que allà guanyen més diners. O, millor encara, al Brasil.

JOAN. Perquè la mà d'obra és més barata, ¿no?

LLUÍS. I per més coses: salaris congelats, poques vagues i pactades, un govern que garanteix la pau social... I nosaltres, al carrer.

JOAN. Passa'm aquell sac... i aquell altre. ¡I aquells dos també! I tu, espavila't i carrega tots els que pugues.

LLUÍS. Però, ¿i el teu orgull de ser un imbècil-demòcrata-legalista?

JOAN. Arriba un moment que fins els més imbècils recapiten. ¡Vinga! Carrega i anem. Al cap i a la fi, hem treballat, ¿no? Per tant, tot açò és nostre.

I xen carregadíssims, mentre el guàrdia civil crida des de caixes.

G. CIVIL. ¡Eh, vosaltres! ¿On aneu amb això? ¡Alto! ¡Alto o dispare! ¡Que dispare!

JOAN. Sí, dispara, però ¡als teus collons!

ACTE SEGON

ESCENA SETENA

G CIVIL (*Entra en escena, sense alé.*) ¡Cabrons, desvergonyits! I déieu que ajudàveu.. (*Ix darrere d'ells*)

ACTE SEGON

ESCENA VUITENA

Canvi d'escena. El teló continua caigut. Només hi ha una variació de llum per indicar que es tracta d'un altre ambient de carrer. Per la dreta, tornen a entrar JOAN i LLUÍS, carregats amb els sacs.

JOAN. ¡Vinga, Lluís, que ja arribem! ¡Espera! Davant de casa hi ha una furgoneta de la policia

LLUÍS. ¡Mira! ¿Aquelles dones que travessen el carrer no són les nostres?

JOAN. Impossible, no poden ser elles.

LLUÍS. Ara entren al portal i una d'elles està prenyada

JOAN. No. Mira bé: estan les dues prenyades

LLUÍS. ¡Ah, és veritat! No poden ser elles.

JOAN. No podem fugir: ¡mira!

LLUÍS. ¿Què passa?

JOAN. ¿No ho veus? El guàrdia civil ens ha seguit. ¡Serà cabró! Amb la quantitat de gent que ha furtat sacs i justament ens ha de seguir a nosaltres. Segurament és perquè hem furtat massa poc.

LLUÍS. És lògic. Sap on vius. Segur que va a ta casa

JOAN. Tens araó. Anem a la teua.

LLUÍS. D'acord. Anem per ací i el despistarem.

Ixen pel centre del teló. El guàrdia civil, en canvi, travessa tota l'escena i ix per l'esquerra.

ACTE SEGON

ESCENA NOVENA

En la foscor s'obri el teló i torna a aparèixer la casa d'ANTÒNIA. Arriben les dues dones amb les seues panxes

ANTÒNIA. Entra i tanca la porta.

MARGA. Pareixem estibadors, tant de carregar i descarregar.

ANTÒNIA. ¡Ai, filla, sempre estàs queixant-te! Ets una de les dones més plorones que conec. Encara com no m'he casat amb tu. ¡Quina dona, Senyor!

MARGA es descorda l'abric i trau verdures i cols.

MARGA. Ací tenim verdures per a un mes.

ANTÒNIA. Ens hem passat una miqueta, però no hi havia més remei. *(Va a la cuina, preocupada.)* ¡Ai, la sopa, es deu haver empastrat! *(Alça la tapadora.)* ¿Com és això? Si ni tan sols ha bullit... S'ha apagat ¡i el gas obert! ¡Ai Senyor! Obri la finestra, que es ventile açò.

MARGA. No, si encara explotarem.

ANTÒNIA. ¿No notes l'olor del gas?

MARGA. No.

ANTÒNIA. *(Encén el gas.)* No n'hi ha. ¡Ja me l'han tallat! No, si d'ací a no res tallaran també la llum. *(Toquen a la porta.)* ¿Qui és?

VEU. Un amic.

ANTÒNIA. ¿De qui?

VEU. Sóc un company del seu marit i li porte un encàrrec.

ANTÒNIA. ¡Ai Senyor! Al meu Joan, li ha passat alguna cosa *(Obri.)*

MARGA. Espera un segon, que em guarde açò, per si de cas.

ANTÒNIA. Un moment, per favor, que no estic vestida *(Obri la porta i apareix el guàrdia civil.)*

ACTE SEGON

ESCENA DESENA (a)

ANTÒNIA. ¡Vosté? ¿Quina broma és aquesta?

G. CIVIL. ¡Les dues quietes! Ara sí que us he pillat. Ací estan les dues, embarassades de sobte. Però, ¡com creixen les panxes últimament! Ja fa temps que ho havia descobert. ¿Què us pensàveu?

ANTÒNIA. Però, ¿què diu aquest home? ¿Què ha descobert?

MARGA. (*Es deixa caure sobre el llit.*) ¡Ho sabia, ho sabia!

G. CIVIL. (*A MARGA.*) Veig que no ha perdut el xiquet. I vosté, senyora, enhorabona: en cinc hores ha fet l'amor, s'ha quedat embarassada i està ja a punt de parir. ¡Quina velocitat!

ANTÒNIA. Senyor guàrdia, l'avise que comet un greu error.

G. CIVIL. L'error l'he comés abans, quan m'he cregut tot el numeret del part. ¡Vinga, fora les coses que han robat!

ANTÒNIA. Està boig. ¿De què parla?

G. CIVIL. No faça la sabuda. Ja han jugat prou. Els homes ixen a fer neteja i passen els sacs a les dones, que es fabriquen una panxa i, ja està. Estic tot el dia veient dones embarassades. Però, ¿és possible que totes les dones del barri s'hagen quedat prenyades al mateix temps? Puc entendre tot això de la reproducció de l'espècie, però açò ja és massa. Dones madures, joves, xiquetes... Fins i tot una velleta de vuitanta anys. ¡L'he vista amb els meus ulls, amb una panxa que pareixia que duia bessons!

ANTÒNIA. ¡Ah, ja! Però tot això és per la santa patrona.

ACTE SEGON

ESCENA DESENA (b)

G. CIVIL. ¿Quina santa patrona?

ANTÒNIA. Sí, santa Eulàlia, ¿sap? Era una santa que no podia tenir fills i, quan va fer seixanta anys, el Senyor li va fer la gràcia que quedara embarassada.

G. CIVIL. ¿Amb seixanta anys?

ANTÒNIA. Sí, i el marit en tenia més de vuitanta.

G. CIVIL. ¡Quines coses!

ANTÒNIA. L'home va morir al poc de temps. La força de la fe, ja se sap. De manera que, per recordar aquest miracle, totes les dones del barri passegen durant tres dies amb una panxa postissa.

G. CIVIL. ¡Quina tradició més preciosa! I per això assalten supermercats, ¿no? Per poder omplir-se les panxes. Les coses que es veuen per la fe religiosa del poble. ¡Bé, ja n'hi ha prou! Ensenyeu-me les coses que heu furtat o acabaré per perdre la paciència.

ANTÒNIA. ¿I què farà, si la perd? ¿Ens arrancarà la roba? L'avise que si ens toca un sol cabell, o si continua entossudit a veure les nostres panxes, serà víctima de la maledicció.

G. CIVIL. No em faça riure. ¿Quina maledicció?

ANTÒNIA. La mateixa que va caure sobre l'home de la santa. Com que era un incrèdul, li va dir: «Santa Eulàlia, vine ací i ensenya'm la panxa. Deixa't estar de romanços, perquè jo no sóc el pare». Aleshores, santa Eulàlia es va obrir el vestit i, ¡segons miracle!, del ventre li va brollar... ¡una cascada de roses!

G. CIVIL. Molt bonic, el miracle.

ANTÒNIA. Encara no s'ha acabat. Al vell se li ennuvolà la vista de sobte. «¡No m'hi veig, no m'hi veig!, —cridava—,

estic ceguet. Déu m'ha castigat» «¿Ara ja t'ho creus?», li preguntà la santa. «¡Sí, crec!» I, aleshores, ¡tercer miracle! Entre les roses aparegué un xiquet de deu mesos, que ja parlava, i que va dir: «Pare, el Senyor et perdona; pots morir en pau». Li tocà el cap amb la maneta i el vell va morir. Però molt tranquil, ¿sap?

G. CIVIL. ¿Ja ha acabat? Ara ensenye'm les roses..

ANTÒNIA. Molt bé. De manera que vosté també és un incrèdul..

G. CIVIL. Sí, molt.

ANTÒNIA. ¿No tem la maledicció?

G. CIVIL. Ja li he dit que no.

ANTÒNIA. Com vosté vulga. Després no em diga que no l'he avisat. (A MARGA) Vinga, alça't, que ens descobrirem al mateix temps. (ANTONIA i MARGA reciten.)

Santa Eulàlia del bon tracte,
qui no crega en el miracle,
caiga en la maledicció.
Qui faça la mala acció
de voler mirar les panxes,
que s'atinga a les conseqüències.
Fes que tinga, santa honrada,
nit i boira en la mirada.

(Les dues dones s'obrin els abrics.)

G. CIVIL. ¡Què és això?

ANTÒNIA. Jo diria que és verdura.

G. CIVIL. Verdura..

ANTÒNIA. Sí, és verdura: encisams, endívies, porros i, fins i tot, ¡cols!

MARGA. Jo també portava cols.

G. CIVIL. Però, ¿es pot saber per què han amagat totes aquestes verdures?

ANTÒNIA. Nosaltres no hem amagat res. ¡Encara serà un miracle!

G. CIVIL. Sí, el miracle de les cols. ¿On paren les roses?

MARGA. És que van molt cares.

ANTÒNIA. Escolte, senyor guàrdia, cadascú fa els miracles segons l'estació. I, a tot açò, ¿hi ha alguna llei que diga que un ciutadà, sobretot si és una dona, no pot dur endívies, encisams i cols en la panxa?

G. CIVIL. Clar que no hi ha cap llei.

ANTÒNIA. ¿No? Si és així, ja hem acabat. ¡Adéu, passe-ho bé!

G. CIVIL. ¿Com que adéu? ¡Vull saber per què duien tota aquesta verdura amagada en les panxes!

ANTÒNIA. Ja li ho hem dit: per recordar el miracle de santa Eulàlia. I, qui no s'ho crega, més tard o més prompte serà víctima de la maledicció. (Baixa lentament la llum.)

ACTE SEGON

ESCENA DESENA (c)

ANTÒNIA i MARGA. Santa Eulàlia del bon tracte.
G. CIVIL. ¿Què passa ara? ¿Se'n va la llum?
ANTÒNIA. ¿Quina llum?
G. CIVIL. Que se'n va la llum. ¿No veu que es fa fosc?
ANTÒNIA. Però, ¿què diu? Jo m'hi veig perfectament.
¿I tu, Marga?
MARGA. Jo... (ANTÒNIA li pega un colpet amb el peu.)
ANTÒNIA. Mire, nosaltres ens hi veiem bé del tot, com abans. Això és que a vosté se li'n va la vista a poc a poc. (MARGA s'acosta a ANTÒNIA a les palpentes.)
MARGA. (En veu baixa.) Se n'ha anat la llum. L'han tallada.
G. CIVIL. Deixe's estar de bromes. ¿On està l'interruptor?
ANTÒNIA. (Movent-se tranquil·lament en la foscor.) Ací. ¿No el veu? Espere, ja vaig jo, que al cap i a la fi és ma casa. (Se senten els clics.) Ja està, ¿ho veu? Ara està apagat, ara està encés... ¿Ho veu?
G. CIVIL. No, no veig res.
ANTÒNIA. ¡Ai, Santa Eulàlia! ¡Que s'ha quedat cec! La maledicció: el Senyor l'ha castigat per incrèdul.
G. CIVIL. ¡Ja n'hi ha prou! Òbriga la finestra, vull veure el carrer.
ANTÒNIA. Si ja està oberta.
MARGA. Sí, la finestra està oberta. ¿No la veu?
ANTÒNIA. Vinga i veurà. (L'agafa del braç.) Per ací. (Li posa una cadira davant.) ¡Alerta amb la cadira! (Colp.)
G. CIVIL. ¡Ai, el garró!
ANTÒNIA. Mire bé on posa els peus.
G. CIVIL. ¿Com he de mirar on pose els peus si no veig res?

ANTÒNIA. És veritat, pobret. Si no s'hi veu. ¡Quina desgràcia! Ací està la finestra. (L'ha portat cap a l'armari i n'obri les portes). A poc a poc, això. Recolze's, que ara obriré la persiana. ¡Toque, toque! ¿Veu com està obert? (El guàrdia toca a les palpentes.) ¡Oh, quina vista més preciosa que té aquesta finestra. ¿Veu quanta llum que hi ha al carrer? Però, ¿quin dia és avui? ¡Ah, clar! És la lluminària per la festa de santa Eulàlia... ¡Quanta llum! ¡Quin luxe! ¿No ho veu?
G. CIVIL. No, no ho veig. ¡No veig res! ¿Què m'ha passat? ¡Un misto, encenga un misto!
ANTÒNIA. De seguida. Quede's ací, que ara n'encendré un. Mire, tinc una cosa millor, un soldador de gas. (L'encén.) ¡Mire, mire quina flama més bonica!
G. CIVIL. No la veig. ¡Deixe'm!
ANTÒNIA. No ho toque, que crema...
G. CIVIL. Jo no veig res roig. Li dic que em deixi tocar-ho. ¡Aaaaauu! ¡La mà! ¡M'he cremat la mà!
ANTÒNIA. ¿Veu què passa quan una persona no té fe?
G. CIVIL. ¡M'he tornat cec!
ANTÒNIA. ¡Però si fa una hora que li ho hem dit! És la maledicció.
G. CIVIL. ¿On està la porta? ¡Vull eixir!
ANTÒNIA. Espere, que l'acompanye. Vinga, ací està la porta. Ja sap el camí: baixa l'escala i gira a la dreta. (Obri del tot l'armari. El guàrdia es llança contra la paret, recula trontollant i cau a terra.)
G. CIVIL. ¡Uuuuuuu!
MARGA. S'ha trencat el cap.
G. CIVIL. ¡Ai, el meu cap! ¿Què ha passat?
ANTÒNIA. El xiquet, que li ha tocat el front amb la maneta.
G. CIVIL. ¡Recontrafotre amb la maneta! (Perd els sentits.)
ANTÒNIA. ¡Senyor guàrdia, senyor guàrdia! S'ha desmaiat.
MARGA. ¿Segur que no s'ha matat?

ANTÒNIA. No. Acosta't. ¡Ai, que no respira! ¡Ai mare,
que se li ha parat el cor!

MARGA. ¡Mare de Déu! Hem mort un guàrdia civil

ACTE SEGON

ESCENA DESENA (d)

ANTÒNIA. I, ara, ¿què fem?

MARGA. ¿I m'ho preguntes a mi? És cosa teua. Jo me'n
vaig a casa. ¿On hauré posat les claus?

ANTÒNIA. ¡Quina amiga! I em deixes ací plantada amb un
guàrdia civil mort. ¡Visca la solidaritat!

MARGA. (*Troba les claus dins l'armari*) Ací estan les
meues claus. Però, si jo no les havia tretes... ¡Si en
tinc unes altres a la butxaca! ¡Ja ho sé: són les de Lluís!
Deu haver vingut a buscar-me i se les haurà deixades.

ANTÒNIA. Si és així, segur que torna a buscar-les

MARGA. Si s'ha trobat amb Joan, li haurà contat que estic
prenyada. ¿I què li dic jo ara? Jo no sóc com tu, que te les
inventes volant. Mira, em quede ací. Ja t'ho apanyarà
per traure'm d'aquest embolic. . . Li ho contaràs tu. . .

ANTÒNIA. Molt bé, clar que sí. Li ho he de contar, jo.
Ho he de fer jo tot. Com que m'ho puc tirar tot a l'es-
quena, ¿veritat? . . . (*Observa el guàrdia civil*) Escolta,
que està mort de veritat.

MARGA. ¿Ho veus? Tu i els teus miracles.

ANTÒNIA. Jo l'he avisat: alerta amb la maledicció, que
santa Eulàlia és una santa terrible i molt rancuniosa.
(*Agafa el guàrdia per les aixelles, l'alça i el deixa
caure*)

MARGA. ¿Què fas?

ANTÒNIA. La respiració «artificial».

MARGA. Això ja no s'estila. Li has de fer la respiració ar-
tificial com als ofegats.

ANTÒNIA. No voldràs que em pose a besar guàrdies ci-
vils. Si ho arriba a saber el meu home. . . Besa'l tu, que
ets més jove i més moderna.

MARGA. ¡Això! ¡Mira quina altra! Necessitem una bomba d'oxigen

ANTÒNIA. (*Reflexiona.*) ¡En tinc! Les del soldador del meu home. L'una és d'oxigen i l'altra d'hidrogen. ¡Vine, ajuda'm! Tanque la clau de l'hidrogen i òbric la d'oxigen. Això és. Li agradarà. És com passar un mes al camp. Es posarà bé de seguida.

MARGA. ¿Estàs segura?

ANTÒNIA. Clar que sí. Ho he vist al cinema. ¿Veus? Ja comença a respirar. Mira com se li mou la panxa. Ara l'alça i de seguida l'abaixarà.

MARGA. Em pareix que només l'alça i prou. ¡Antònia, para, para, que estàs inflant-lo com un baló!

ANTÒNIA. M'he equivocat de bombona. ¡Ai, que no puc traure-li el tub de la boca! No l'amolla. ¡Corre, tanca la clau de pas, corre! ¡No! ¡Cap a l'altre costat, gira-la cap a l'altre costat!

MARGA. Ja està.

ANTÒNIA. ¡Maria santíssima! ¡Quina panxa! Marga, hem embarassat un guàrdia civil.

ACTE SEGON

ESCENA ONZENA

Teló. Puja la llum. JOAN i LLUÍS apareixen en l'escena.

JOAN. No podem esperar hores i hores al replanell com dos imbècils. Intentaré tombar la porta.

LLUÍS. ¿Que no has vist que jo ja ho he provat i quasi m'he trencat el muscle? No hi ha res a fer, té tres forrellats per dins.

JOAN. ¿I això per què?

LLUÍS. Marga, que li fan por els lladres.

JOAN. ¡Quines quimeres! Ni tan sols pots entrar a ta casa.

LLUÍS. Espera. Ara me'n recorde: m'he deixat les claus a ta casa. Sí, damunt l'aparador.

JOAN. Vaja, home.

LLUÍS. Deixa'm les teues claus i aniré per les meues.

JOAN. Sí, home, sí. El guàrdia del bigot deu estar esperant-nos i, ¡jas!, a la gàbia.

LLUÍS. Aquell, segur que fa hores que se n'ha anat.

JOAN. Sí, creu-t'ho... És pitjor que un mussol. Segur que està a la porta de casa i no es mourà ni per sant Pere.

Hauré d'emigrar. (*Se senten passes.*) ¡Alerta, ve algú!

LLUÍS. Deu ser algun veí. Joan. Amaguem els sacs. (*Es lleva la gavadina i tapa els sacs.*)

VEU. Escolten, per favor, ¿em podrien informar?

JOAN. ¡El que faltava! Ja l'hem cagada.

LLUÍS. ¿Què passa?

JOAN. És la veu del policia. Algun confident li ho deu haver dit.

LLUÍS. No és ell. S'hi assembla, però no és ell.

JOAN. Tens raó: no és ell.

ACTE SEGON

ESCENA DOTZENA

EMPLEAT *(Entra en l'escena)* ¿Parlaven amb mi?
JOAN No, no. És que l'haviem pres per una altra persona.
LLUÍS. ¡Caram! Sí que s'assembla al policia sense bigot.
EMPLEAT. ¿A qui?
JOAN. A un policia sense bigot que és iguallet que un altre policia amb bigot. ¡Ha, ha, ha! Perdona si ric, però és que tot açò em recorda una comèdia que vaig veure una volta. No hi havia prou actors i un d'ells havia de representar tots els papers de policia que hi havia a l'obra.
EMPLEAT. Escolte, jo no sóc policia
JOAN. ¿Ah, no? ¿Quin paper fa vosté?
EMPLEAT. Sóc empleat de la funerària. *(JOAN i LLUÍS es llancen de cap a la porta, per tocar ferro.)*
JOAN. Perdona, però és instintiu.
EMPLEAT. No, si ho fan tots. A voltes em mire a l'espill i també ho faig jo.
JOAN. ¡Que simpàtic!
EMPLEAT. ¿No em podrien dir on viu un cert Pere Santonja?
LLUÍS. Al tercer. Però deu estar a l'hospital, ¿sap? Sempre està malalt, el pobre. ¡Quina vida!
EMPLEAT. Ja ho pot dir, perquè s'ha mort. ¿Vosté no sap si, durant el dia, hi ha per ací algun parent del difunt? És que, ja ho veu, els he de donar el taüt.
LLUÍS. Segurament el seu fill tornarà a la nit. Però, ¿no seria millor portar el taüt a l'hospital?
EMPLEAT. No, si vinc de l'hospital. Però el difunt ja no hi era.
JOAN. Deixe'l al portal amb una nota, i quan el fill torne dirà: «Vaja, és per a mon pare», i se'l pujarà a casa.

EMPLEAT. No puc. Ja s'ho pot imaginar: un taüt abandonat al carrer, amb tota la gent que passa... Segur que els xiquets es posarien a jugar, com si fóra una canoa.
No, no puc. Algú m'hauria de firmar l'albarà d'entrega.
LLUÍS. No sé què dir-li...
EMPLEAT. Vostés pareixen persones de confiança.
JOAN. Ho pareixem.
EMPLEAT. I són veïns, ¿veritat?
LLUÍS. Sí, jo visc ací.
EMPLEAT. De primera: tot resolt. Jo li deixo el taüt, l'entra a casa i quan arribe el fill del difunt...
LLUÍS. ¿Un taüt en ma casa?
EMPLEAT. No crega, ocupa poc de lloc.
LLUÍS. Sí, sí... Ho comprenc. Però és que no podem entrar perquè no tenim clau.
EMPLEAT. Quina llàstima. Me l'hauré de tornar a emportar.
JOAN. Espere. Ja tinc la solució. El portarem a ma casa. Jo visc allà. Si vosté es fia, jo me'n faig càrrec.
EMPLEAT. Clar que em fie... I no sé com agrair-li-ho.
JOAN. No té importància. Però m'agradaria que em fera un favor.
EMPLEAT. Vosté dirà.
JOAN. Voldria carregar els sacs dins del taüt. És que, com plou i és un material molt delicat, que no pot mullarse, ¿sap?... ¿El taüt tindrà tapa, no?
EMPLEAT. ¡No faltaria més! És un taüt reglamentari. De pobre, però el servim amb tapa i tot.
JOAN. Vinga, anem.
EMPLEAT. Jo aniré davant i descarregaré el taüt. *(Ix. JOAN i LLUÍS carreguen els sacs.)*
JOAN. Ara veurem si la policia és capaç d'inspeccionar un taüt.
LLUÍS. La veritat és que has tingut una idea genial.
EMPLEAT. *(Des de caixes)* ¡Eh, vostés, escolten! ¿Baixen ja?

LLUÍS Sí, sí, ja baixem.

JOAN Però jo no puc deixar-me veure, perquè el guàrdia civil. M'amagaré dins la caixa i faré de mort. I tu fas d'empleat de la funerària.

LLUÍS ¿I l'empleat de la funerària?

JOAN Si li ho expliquem tot, segur que ens ajuda.

Ixen Fosc i canvi d'escena

ACTE SEGON

ESCENA TRETZENA

S'obri el teló Les dues dones a casa

MARGA ¡Quina barra que tens, Antònia! Tenim un mort a casa i tu només penses com portarem la pasta i l'arròs.

ANTÒNIA Són els últims viatges. I ja no podem fer res: si està mort, mort està. I, si està viu, d'ací a uns minuts es despertarà i se n'anirà de genolls al santuari de Santa Eulàlia per agrair-li la gràcia que li ha fet: visió recuperada, una salut excellent. Encara que un poc embarassat.

MARGA Tu burla't, burla't, que ja veuràs la que ens espera.

ANTÒNIA Pitjor que fins ara, impossible... ¡Vinga, ajuda'm a amagar-lo per si ve algú!

MARGA ¿I on vols que el posem?

ANTÒNIA Dins l'armari. Ho he vist en les pel·lícules policíiques. Els morts, ja se sap, sempre a l'armari. *(Alcen el guàrdia.)*

MARGA Si tu ho dius... ¡Caram, com pesa! Realment és un pes mort.

ANTÒNIA Espera. Li passaré una perxa per davall l'americana i el penjarem de la barra. ¡Perfecte! ¡Fotret! Té la panxa tan inflada que no es tanca la porta. ¡Espenta! *(Tanca la porta de l'armari.)*

MARGA Mira, està fent-se de dia. I plou.

ANTÒNIA Espera que em pose les botes i agafem un paraigua. *(Va a l'altra cambra.)*

ACTE SEGON

ESCENA CATORZENA

S'obri la porta i entra LLUÍS, que porta la gorra d'empleat de la funerària

LLUÍS. *(En veu baixa.)* No hi ha ningú.
MARGA. ¿Qui és? ¡Ah, ets tu! ¿Per què dus aquesta gorra?
LLUÍS. Marga, amor meu... Per fi. ¿Com estàs? Deixa'm que et mire. Però si no tens panxa... ¿I el xiquet? ¿L'has perdut?
MARGA. No, no. Tranquil. Tot ha anat bé.
LLUÍS. ¿De veritat? ¿I tu? ¿Estàs bé? Conta-m'ho tot, Marga.
MARGA. ¿Tot?
LLUÍS. Tot
MARGA. Després. Potser serà millor que t'ho conte Antònia
EMPLEAT. *(Entre caixes.)* ¡Eh, escolte! ¡Que aquest taüt pesa molt! A veure què fem. ¿Entrem o què?
LLUÍS. Sí, entre, entre... No hi ha perill. *(En això s'obri la porta de l'armari i es veu el policia penjat de la perxa. MARGA tanca ràpidament.)* Vinga, Joan, ja pots eixir. *(MARGA se'n va a l'altra cambra.)*

ACTE SEGON

ESCENA QUINZENA

JOAN. *(Ix del taüt.)* ¿Han tornat les nostres dones?
MARGA. *(Des de l'altra habitació.)* ¡Antonia, Antònia, ix, afanya't!
ANTÒNIA. Però, ¿què passa? ¿No podré pixar tranquilla?
LLUÍS. Sí, sí, tot ha anat bé.
JOAN. I ara, ¿què li contem, a Antònia?
LLUÍS. Tinc una idea: amaguem els sacs davall del llit i posem el taüt, plantat, dins l'armari
JOAN. D'acord. Vigila. *(Trauen els sacs del taüt i van deixant-los davall del llit.)*
MARGA. *(Des del dormitori.)* Però, Antònia, ¿vols afanyar-te? T'he de dir una cosa.
ANTÒNIA. Ja vaig, ja vaig. Quan acabe de vestir-me. ¡Ai, em cau tot!
JOAN. Espentem els sacs més cap a dins.
LLUÍS. No es pot. Són massa grans
JOAN. ¡Vinga! Espentem en pla bèstia, com Reagan. *(Mentre posen el taüt dins l'armari.)*
LLUÍS. ¡Tens unes coses!
JOAN. Sí, home. Quan no saps com arreglar una cosa, si actues com un bèstia, es diu que actues en pla Reagan.
LLUÍS. ¿I això aprofita per a alguna cosa?
JOAN. No, però són mètodes molt populars, que agraden la gent. ¡Vinga, espenta! *(Han posat el guàrdia dins del taüt.)*
LLUÍS. Per això Reagan té tant d'èxit, ¿no?
JOAN. ¡Això és! Com és actor... *(Intenta tancar l'armari.)*
LLUÍS. ¿Saps que m'has suggestionat amb això de Reagan? Crec que l'he vist dins l'armari.
JOAN. *(Mira LLUÍS, mentre l'armari s'obri.)* Descansa,

Lluís, que estàs una miqueta nerviós. (*Espenta, inútilment, la porta de l'armari.*)
MARGA. (*Des de dins.*) ¡Antònia! Ja estic farta. T'espere fora. Pitjor per a tu.
JOAN. ¿Què deuen fer les nostres dones? (*Obri la porta i entra MARGA.*)

ACTE SEGON

ESCENA SETZENA

MARGA. Hola, Joan
JOAN. Hola. Lluís m'ha dit que tot ha anat molt bé. ¿Ha nascut la criatura o no?
ANTÒNIA. (*Entra com una fletxa.*) ¿Es pot saber què volies dir-me amb tanta pressa? (*Es queda paralizada.*)
¡Ah! ¡Heu tornat!
JOAN. ¡ANTÒNIA, la panxa! ¿T'has fet el transplantament?
ANTÒNIA. Una miqueta.
JOAN. ¿Una miqueta?
ANTÒNIA. Es tracta d'una cosa. ¿Com t'ho explicaria?
JOAN. ¿T'han fet la cesària?
ANTÒNIA. Sí, però menudeta.
JOAN. ¿Com que menudeta?
ANTÒNIA. ¡Ai fill meu! Per damunt damunt.
LLUÍS. ¿A tu també te l'han feta?
MARGA. Eh. Vull dir. No ho sé. Antònia, ¿me l'han feta?
LLUÍS. Però, ¿per què li ho preguntes, a ella? ¿Tu no ho saps?
ANTÒNIA. Clar que no. ¡Si l'han adormida! ¿Com ho havia de saber, si l'han adormida?
JOAN. ¿Que a tu te l'han feta desperta?
ANTÒNIA. ¡Ja n'hi ha prou! ¿Què significa aquest interrogatori?

Tots, per torn, corren a tancar la porta de l'armari, que s'obri contínuament. També s'obrin les portes de l'armari de paret i les de la casa, en un carrousel absurd

ANTÒNIA. Quan pense que, encara que els metges no volien, les dues ens hem alçat del llit com dues bajo-

ques, per evitar-vos preocupacions . ¡I això que tu sempre vas amb la solidaritat amunt i avall!

JOAN. Tens raó. Perdona'm. Has fet molt bé.

LLUÍS. Gràcies, Antònia. Són coses que només fan les bones amigues, com tu.

JOAN. En això té raó Lluís.

LLUÍS. Marga, agraeix-li-ho tu també.

MARGA. Gràcies, Antònia. Ets una bona amiga.

ANTÒNIA. Prou, prou. Encara em fareu plorar.

JOAN. ¡Vinga, va! Seu. No et quedes dreta. (*La fa seure al llit.*), que això de la cesària, ja se sap... T'hauries d'haver quedat a l'hospital uns dies més.

ANTÒNIA. Si estic molt bé. No m'han fet patir gens.

JOAN. Si que tens bona cara. ¡Ai redéu, quina panxa té la meua Antònia! (*Li acaricia la panxa*) ¡Mira! Escolta, si pareix que es mou.

LLUÍS. Antònia, ¿em deixes tocar una miqueta?

MARGA. ¡Tu no toques res!

LLUÍS. Escolta, també és el meu fill.

JOAN. Clar. Ara som parents prematurs.

MARGA. ¿I jo no pinte res? Un zero a l'esquerra. Totes les festes per a Antònia. ¿I jo què?

ANTÒNIA. Té raó. Ella també s'ho mereix. ¡Vinga, anem! Fugiu de davant meu, que he d'eixir un moment. (*S'alça i va cap a la porta*)

JOAN. (*Li talla el pas.*) ¿Què dius? Tu no et mous d'ací. Et gites de seguida i et tapes, ben calenteta. (*La porta al llit. Ella es queda quieta.*)

ANTÒNIA. ¿Què és aquella tapa negra?

JOAN. ¿Quina?

ANTÒNIA. Aquella. (*Indica la tapa del taüt.*)

JOAN. ¡Ah, aquella! No és una tapa. És un llitet. L'ha comprat Lluís quan li he explicat tot això del xiquet. S'ha enfadat molt i ha començat a cridar: «El llitet, el llitet... Hem de comprar un bressol per a la criatura». És modern, ¿veus? Es penja del sostre i es pot balancejar...

ANTÒNIA. ¿Tan llarg?

JOAN. Dona, ja ho saps. Els xiquets creixen molt de pressa. I tots els de la seua família són molt alts. Era una ocasió.

ANTÒNIA es deixa caure al llit, poc convençuda. Per la porta entra un vell és l'actor de sempre, maquillat.

ACTE SEGON

ESCENA DISSETENA

VELL (*Entra*) ¿Es pot passar? ¿Moleste?
JOAN ¡Pare! Quina sorpresa... Passe, passe...
ANTÒNIA ¿Com està, pare?
JOAN Ja coneix els meus amics... És mon pare Lluís i Marga, la seua dona
VELL Molt de gust.
LLUÍS Un altre... ¿Joan, no has notat com s'assembla ton pare... ?
JOAN No faces cas... Mon pare se'n va una miqueta.
VELL No comencem, que jo no me'n vaig gens. (*A MARGA*) ¿Com està la meua Antònia? Et trobe molt bé. Estàs més jove.
JOAN Pare, que no és Antònia... Que Antònia està ací, al llit
VELL ¿I què fa al llit? ¿Que estàs malalta, filla?
JOAN No. És que espera un fill.
VELL ¡Ah, ja! ¿I on se n'ha anat? No et preocupes, Antònia, ja veuràs com torna. (*Mira LLUÍS com si el vera per primera vegada*) ¡Ah, si està ací! ¿Veus com ha tornat? Si ja està fet un home... Però no està bé fer esperar una mare...
JOAN Pare, si és el meu amic.
VELL Molt bé. Això està molt bé. Els pares han de ser amics dels fills. Parlant de tot: he vingut a dir-vos que estan a punt de tirar-vos de casa
JOAN ¿Qui?
VELL El propietari, ¿qui ha de ser? S'han equivocat i han dut la carta a ma casa. Ací està. Diu que fa quatre mesos que no pagueu el lloguer. Tin, llig.
JOAN Però, ¿què diu? Això no pot ser. Si Antònia ha pagat religiosament tots els mesos. ¿Veritat, Antònia?

ANTÒNIA Home, religiosament... Sí, sí, clar...
VELL És igual. Crec que aneu tots al carrer. Vull dir tot el veïnat, perquè fa mesos que no paga ningú i, els pocs que paguen, només ingressen la meitat del lloguer.
JOAN ¿Qui t'ho ha dit?
VELL El comissari que s'encarrega de la desocupació. Van pis per pis. No crec que tarden molt a arribar.
JOAN (*Llig*) És veritat. Ens tiren de casa. Antònia, explica-m'ho tot. ¿Què vol dir açò? ¡Parla!
ANTÒNIA No crides, que espantaràs el xiquet.
JOAN Perdona (*En veu baixa*) Ací diu que fa quatre mesos que no pagueu. Antònia, ¿m'ho pots explicar?
ANTÒNIA Provaré. Sí, és veritat que fa quatre mesos que no pague el lloguer. I no he pagat tampoc la llum, ni el gas... Per això ens han tallat el subministrament...
JOAN ¿Que ens han tallat la llum i el gas? Però, ¿per què no has pagat?
ANTÒNIA Perquè entre els dos no guanyem prou ni per donar-te de menjar.
MARGA Lluís, t'he de dir una cosa: jo no he pagat el lloguer tampoc.
LLUÍS ¡Mira que bé!
ANTÒNIA ¿Ho veus? Som unes desgraciades. Com totes les de l'edifici... ¡Totes!
JOAN Però, ¿per què no m'havies dit que no t'arribaven els diners?
ANTÒNIA ¿I què hauries fet tu? ¿Robar?
JOAN No, però supose que...
ANTÒNIA Supose que hauries començat a blasfemar en set idiomes i a dir-me que en quina mala hora et cases amb mi... (*Plora*)
LLUÍS ¿I tu has pagat la llum i el gas?
MARGA Sí, sí... La llum i el gas sí.
LLUÍS Gràcies a Déu.
JOAN Vinga, no plores, que li farà mal, al xiquet.

VELL. No patiu, que tot s'arreglarà. Ara que ho recorde, jo havia vingut també a dur-vos unes coses que he trobat aquest matí a la caseta, on tinc l'hortet. Segur que és vostre.

LLUÍS. Però, ¿què és açò? Mantega, farina, pots de tomaca.

ANTÒNIA. Jo no en sé res.

JOAN. No, pare. Això no és nostre.

VELL. Sí. Segur que és vostre. Jo he vist Antònia eixir de la caseta aquest matí.

ANTÒNIA. Ja n'hi ha prou. Sí, és menjar que vaig comprar ahir en unes rebaixes.

JOAN. ¿Al supermercat?

ANTÒNIA. Sí. Però només en vaig pagar la meitat. L'altra meitat la vaig furtar.

JOAN. ¿Que tu has furtat?

ANTÒNIA. Sí.

LLUÍS. ¿I tu, Marga?

MARGA. També.

ANTÒNIA. No, no és veritat. Ella no en sabia res. Només m'ha ajudat.

JOAN. Has furtat i no has pagat el lloguer. I estem al carrer. ¡Desgraciada! Però, ¿què has fet?

ANTÒNIA. Això, molt bé. No, si acabaràs dient-me que sóc una qualsevol, que sóc la teua deshonra, que embrute el teu nom i que hem de ser pobres però honradets. Mira, t'ho explicaré tot: això del fill tampoc no és veritat; és una altra invenció. Mira què porte a la panxa: arròs, sucre, pasta... ¡Menjar furtat! (*S'ho trau, amb ràbia.*)

LLUÍS. Però, ¿com pot ser? ¿I el xiquet? ¿I el transplantament, Marga?

JOAN. ¡Això ja és massa! ¡Jo et mate, jo et mate!

VELL. Bé, xiquets, jo me'n vaig. I ja ho sabeu: al mal temps, bona cara. Adéu a tots. (*Ix.*)

ACTE SEGON

ESCENA DIVUITENA

JOAN. ¡Embolicadora, desgraciada! Enganyar-me d'aquesta forma. (*LLUÍS el subjecta.*) ¡Amolla'm!

ANTÒNIA. Sí. Deixa'l. Deixa que em mate. Jo també estic farta d'aquesta merda de vida. Més que tu. Però, sobretot, estic farta de tu i dels teus raonaments de borinot: que si el sentit de la responsabilitat, que si l'esperit de sacrifici de la classe obrera... ¡Parides, tot parides! ¿Qui és la classe obrera? ¡Som nosaltres! ¿Saps? Amb la nostra mala bava i la nostra misèria, som iguals que els altres veïns que despatxen de les seues cases. Mira'ls: semblen les files dels camps de concentració. Però tu no vols veure com estan realment les coses. Tu vols continuar amb els ulls tapats. Tu no arribes ni a socialista... Tu ets un sagristà d'esquerres, ¡un covard!

JOAN. Molt bé. Vinga, Marga, que només faltes tu. Dis-me que sóc un covard... ¡Jo no sóc un covard, no senyora! Jo veig i comprenc com estan realment les coses. Jo veig que la política del meu partit fa fàstic. ¡I diuen que són d'esquerres! Sí, jo em sent enganyat, perquè no es pot dir als patrons: «Escolte, vosté perdone, faça's una miqueta cap allà, deixe'ns respirar un poquet. Siga vosté més amable, més comprensiu, més humà; siga cristià, siga demòcrata, siga socialdemòcrata, no sé, siga liberal, siga reformista, ¡siga alguna cosa!» No. L'única forma d'enraonar amb ells és tirar-los a la tassa del wàter i estirar la cadena. Comprend la fúria dels obrers. Jo també estic furiós. La ràbia que porte en el cos no va contra tu, Antònia, sinó contra mi mateix, perquè em sent utilitzat, perquè el partit no està ací, amb nosaltres, ni al carrer,

amb tota aquesta gent que es quedarà sense casa.
Segur que el periòdic, demà, dirà que som una colla
d'avalotadors

ANTÒNIA. Però, Joan... ¿ets tu qui parla? ¿No t'has tor-
nat boig?

LLUÍS. T'has deixat convèncer pels extremistes, ¿eh?

JOAN. No, sempre ho he pensat. Però pot ser que siga,
de veritat, un sagristà d'esquerres. Per això no ho he
dit mai i discutia amb tots, com un covard. I ja que
hem començat, et diré una cosa, Antònia: jo també
he furtat avui, amb Lluís. Hem robat... Mira davall del
llit: sacs de sucre i de farina.

ANTÒNIA. ¡Que has furtat!

LLUÍS. Sí, però ha necessitat l'allicient de saber que ens
tancaven la fàbrica.

JOAN. No, era només l'última gota. El got estava ja ple.
¡Mira, mira quant de menjar!... *(Fora, se senten crits
i trets. Lluís corre cap a la finestra.)*

LLUÍS. ¡Mireu! Les dones s'han posat a descarregar aquells
camions. És el menjar que els havien llevat. ¡La poli-
cia dispara!

JOAN. ¡Mira aquells de dalt la teulada! Tiren de tot: rajo-
les, teules...

ANTÒNIA. Mira, mira aquella dona amb l'escopeta, com
dispara des de la finestra... ¡Han agafat un home!

MARGA. ¡Però si tiren a matar!

TOTS. ¡Assassins, cabrons, malparits!

JOAN. Tirem-los el taüt al cap.

ANTÒNIA. ¿El taüt? ¿Quin taüt?

JOAN. Després t'ho contaré. *(Corre cap a l'armari)*

ANTÒNIA. No, Joan. No toques el meu armari. *(Però JOAN
ja ha obert l'armari, del qual ix el guàrdia civil, que
ja ha reviscolat)*

ACTE SEGON

ESCENA DINOVENA

JOAN i LLUÍS. ¡El policia amb bigot!

G CIVIL. ¡M'hi veig, m'hi veig! *(Ix de l'armari.)* Santa
Eulàlia m'ha perdonat i m'ha tornat la vista. ¿I aques-
ta panxa? ¡Estic prenyat! ¡Oh santa Eulàlia, et done
les gràcies per tots els teus miracles! ¡¡Sóc mare!! ¡¡¡Sóc
mare!!! *(Ix.)*

ESCENA VINTENA

JOAN Però, ¿què és açò? ¿Un guàrdia civil prenyat? ¡Antònia! ¿Em vols explicar...?

ANTÒNIA T'ho explicaré, Joan. Resulta que vaig anar al supermercat i me'l vaig trobar ple de dones. . . (*Música. Tots mimen l'acció.*) Però després, m'ho vaig pensar millor i vaig fer la compra sencera. . . No podem pagar, ¡no paguem!

TELÓ